

Zacharia

Zacharia 1

1. In de achtste maand, Dit was twee maanden nadat Haggai begonnen was te prediken; Hagg. 1:1. in het tweede jaar van Darius, Van den koning van Perzië zie Ezra 4:24. geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharia, den zoon van Berechja, Alzo wordt hij in het Hebr. genoemd, doch bij de Grieken *Barachias*. Sommigen menen dat deze dezelfde is, van wien gesproken wordt Matth. 23:35. Anderen houden hen voor verscheiden; verg. 2 Kron. 24:21, met de aantekening aldaar. Zie breder van de personen in dit vers genoemd Ezra 5:1. den zoon van Iddo, den profeet, Of, *van den profeet*. zeggende:
2. De HEERE is zeer vertoornd geweest Hebr. *met toorn, vertoornd*. tegen uw vadersen.
3. Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Keert weder tot Mij, God keert zich tot ons als Hij ons doet gevoelen de vrucht onzer gebeden. Wij keren ons tot den Heere als wij in waar geloof en met hartelijk berouw onzer zonden zijne genade verzoeken; doch dit hebben wij van onszelven niet, maar God de Heere moet het ons geven, gelijk er staat Jer. 31:18. *Heere, bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn*. spreekt de HEERE der heirscharen, zo zal Ik weder tot ulieden keren, zegt de HEERE der heirscharen.
4. Weest niet als uw vadersen, Te weten, in onbekeerlijkheid. Zie 2 Kron. 36:15,16. tot dewelke de vorige profeten riepen, Die vóór de Babylonische gevangenschap geprofeteerd hebben. zeggende: Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Bekeert u toch van uw boze wegen,

en uw boze handelingen; maar zij hoorden niet, en zij luisterden niet naar Mij, Zij luisterden niet naar hetgeen Ik hun door mijne profeten liet aanzeggen. spreekt de HEERE.

5. Uw vadersen, waar zijn die? Alsof Hij zeide: Zij zijn wel niet meer voorhanden, gij behoortet u evenwel aan hen te spiegelen. Zie 1 Cor. 10:5,6. En de profeten, zullen zij Anders: *leven zij in eeuwigheid?* Dat is, al zijn die vorige profeten dood, zo blijven evenwel hunne profetieën voor altoos. Zie Zach. 1:6, en verg. 2 Petr. 1:15. Anderen vertalen en verklaren die woorden aldus, als zijnde de woorden der boze mensen: *maar de profeten die hen berispt hebben hebben die altijd geleefd?* Waar zijn die nu ook? Zij zijn immers ook al gestorven. *in eeuwigheid leven?* Dat is, altijd.
6. Nochtans Mijn woorden en Mijn inzettingen, die Ik Mijn knechten, den profeten, geboden had, Te weten, dat zijze het volk verkondigen zouden. hebben zij uw vaders niet getroffen? Dat is, zijn die straffen hun niet overkomen, waarmede Ik hen bedreigd had? Ja zij. Derhalve hadt gijlieden u aan hen behoren te spiegelen. zodat zij wederkerende zeiden: Gelijk als de HEERE der heirscharen Dit hebben zij gesproken door overtuiging van hunne conscientie, als hen de Heere gestraft heeft zo met andere plagen, als inzonderheid met de Babylonische gevangenschap, waarmede Hij hen meermalen bedreigd had; verg. Ps. 106:6. gedacht heeft ons te doen, naar onze wegen en naar onze handelingen, alzo heeft Hij met ons gedaan.
7. Op den vier en twintigsten dag, in de elfde maand (die de maand Schebat is), in het tweede jaar van Darius, geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharia, den zoon van Berechja, Hebr. *Berechjahu*. den zoon van Iddo, den profeet, zeggende:

8. Ik zag des nachts, en ziet, een Man rijdende Dit was de Zoon Gods in de gedaante van een man. Doch anderen menen dat het een geschapen engel geweest is. *Christus* heeft meermalen voor een korten tijd de gedaante van een man aangenomen, gelijk Ezech. 1:26, en Ezech. 40:3; Dan. 7:13. **op een rood paard,** Hiermede wordt aangewezen dat de Zoon Gods als een vuur zijne vijanden verteert; of, gelijk het anderen verstaan, de zonden van zijn volk; zie Jes. 63:1,2,3. **en Hij stond tussen de mirten,** Of, *hij hield stil onder de mirten.* Door de mirten worden afgebeeld de gelovigen, die voor God groenen en een lieflijken reuk geven, gelijk de mirtebomen; en door het stilstaan van dezen man wordt betekent de gereede en altijd-tegenwoordige hulp en bijstand des Heeren. **die in de diepte waren;** Dat is, in een diepe, vochtige plaats; waarmede afgebeeld wordt de toestand van het Joodse volk, hetwelk te dien tijde ten dele nog in de Babylonische gevangenschap was, ten dele in het land, in grote onrust. **en achter Hem waren Te weten, achter dien man, die op het rode paard zat. rode, bruine en witte paarden. Rode, bruine, witte paarden,** op welke engelen zaten, die den Heere *Christus* dienden, Zach. 1:10. En dit betekent allerlei dienaars des Heeren, die Hem dienen om zijne oordelen uit te voeren, hetzij om zijne kinderen te verlossen, of om hunne vijanden te straffen.

9. En Ik zeide: Mijn Heere! wat zijn deze? Of, *wie zijn deze?* Te weten, die achter u zijn. De zin is: Wat heeft het te beduiden dat dezen te paard achter u staan? **Toen zeide tot mij de Engel, Die met mij sprak:** Anders: *in mij,* gelijk eigenlijk de Hebr. woorden luiden, betekende een inwendige openbaring der dingen, die hij uitwendig gezien had. Alzo onder Zach. 1:13,14, en Zach. 2:3, en Zach. 4:1,4,5, en Zach. 5:5,10, en Zach. 6:4. Zie ook Num. 12:2; en 2 Sam. 23:2, en Hos. 1:2, enz. **Ik zal u tonen, wat deze zijn.** Of, *wie dezen zijn;* dat is, wat zij voorhebben.

10. Toen antwoordde de Man, Die tussen de mirten stond, en zeide: **Deze zijn het, die de HEERE** Dat is, God de Vader, want de Zoon Gods spreekt hier. **uitgezonden heeft, Of, uitgezonden had;** want zij hadden toen het land doorgetrokken en waren wederom gekomen. **om het land te doorwandelen.** Om te zien en te merken hoe het overal toeging, en den Heere daarvan bericht te komen doen. Dit wordt als bij gelijkenis gesproken, ziende op de wijze en het gebruik der koningen, die hunne dienaren overal uitzenden. Verg. Job 1:7, en Job 2:2. Gode onze Heere zijn alle dingen bekend; Ps. 113:6; Jer. 23:24; Hebr. 4:13. Nochtans belieft het Hem de engelen te gebruiken, om van zijne wijsheid en regering te getuigen.

11. En zij antwoordden *Antwoorden* is hier, en elders meer te zeggen *spreken,* of *beginnen te spreken,* gelijk onder Zac. 1:12, en elders. **den Engel des HEEREN,** Dat is, *Christus* den Heere, die de overste is over al de engelen. **Die tussen de mirten stond, en zeiden: Wij hebben het land doorwandeld,** Te weten, het land van *Chaldea.* Anders: *de aarde;* dat is alle landen. **en ziet, het ganse land** Dat is, alle inwoners van het land, gelijk af te leiden is uit Zach. 1:15. Of, *het ganse land,* uitgezonderd het arme Joodse land, hetwelk van zijne vijanden jammerlijk werd verwoest en bedorven; of uitgezonderd de Joden, die lange jaren in Babel zijn gevangen geweest en nog veel aanstoot lijden. **zit en het is stil.** Dat is, de Babylonieërs en andere natiën hebben rust en vrede.

12. Toen antwoordde den Engel des HEEREN, *Christus Jezus,* de Voorbidder en Middelaar zijne kerk bij zijn hemelsen Vader, welke kerk in beroerte en vervolging was terwijl alle andere landen rondom haar in rust waren. **en zeide: HEERE der heirscharen! hoe lang zult Gij U niet ontfermen over Jeruzalem,** Onder Jeruzalem en Juda moet men hier verstaan de kerk Gods, hoewel dit ook naar de letter te verstaan is. **en over de steden van Juda, op welke Gij gram geweest zijt,**

deze zeventig jaren? Hieruit nemen sommigen af dat Zacharia dit gesproken heeft kort na het einde van de Babylonische gevangenschap, uit welke de Joden door het voorbidden van *Christus* zijn verlost geworden; de tijd nu vervuld zijnde, waarvan geschreven staat 2 Kron. 36:14,15,21; Jer. 25:3,4,5,12, en Jer. 29:10.

13. En de HEERE antwoordde den Engel, Die met mij sprak, Of, *in mij*. Zie boven Zach. 1:9, en versta dat de Heere, dat is God de Vader, tot den Zoon, en de Zoon tot den profeet sprak van de liefde Gods tot zijne kerk, en den toorn over hare vijanden, gelijk breder gezegd wordt in Zach. 1:14,15. **goede woorden**, Dat is, vriendelijke, aangename, zoete woorden. **troostelijke woorden**. Te weten, troostelijk voor zijne kerk.

14. En de Engel, Die met mij sprak, zeide tot mij: Roep uit, zeggende: Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion Te weten, om hetzelfde te verlossen, uit de handen hunner vijanden; zie Jes. 9:6; Jer. 31:20; Zef. 1:16, en onder Zec. 8:2. Ofschoon de Heere een tijdlang zijn hulp en bijstand aan zijne kerk onthouden had, nochtans beminde Hij haar als een vader zijne kinderen, of een man zijne vrouw, en Hij heeft haar ter bekwamer tijd gered uit allen nood en wederwaardigheid. **met een groten ijver**.

15. En Ik ben met een zeer groten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen; Dat is, tegen de Chaldeën of Babyloniërs en hunne aanhangers, die nu in rust en vrede zitten, middelerwijl mijn volk geplaagd wordt. Zie Zach. 1:11. **want Ik was een weinig toornig**, Te weten, op het Joodse volk; Alsof God zeide: Zij zien niet op mijn wil of voornemen, die was mijn volk vaderlijk te kastijden om het tot boete en bekering te brengen, maar al hun doen en trachten strekt daarheen om mijn volk ganselijk te verderven en uit te roeien; zie Jes. 10:7, en Jes. 47:6; zie ook Ps. 83:4,5; Jer. 30:11; Ezech. 25:3,6. **maar zij hebben ten kwade geholpen**.

16. Daarom zegt de HEERE alzo: Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen; Mijn huis zal daarin gebouwd worden, spreekt de HEERE der heirscharen, en het richtsnoer Gelijk de timmerlieden doen als zij een nieuw gebouw zullen maken. De zin is: Jeruzalem zal weder herbouwd worden, de vijanden mogen daartegen doen al wat zij kunnen. Dit is volbracht door het beleid en de aandrijving van Nehemia. Verg. Neh. 2:3,4, enz., en Hagg. 1:13. Onder de opbouwning van de stad Jeruzalem worden ook den godzaligen beloofd alle geestelijke genaden en weldaden. **zal over Jeruzalem uitgestrekt worden**.

17. Roep nog, Anders: *predik verder*. zeggende: Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Mijn steden zullen nog uitgespreid worden Dat is, de steden van Juda zullen te eng zijn, zij zullen moeten vergroot worden. **vanwege het goede**; Dat is, vanwege den groten en overvloedigen zegen, dien de Heer hun geven zal. Geestelijkerwijze dit genomen zijnde, betekent het dat God zijne kerk zo zou zegenen en doen aanwassen, dat het Joodse land te eng zou wezen om haar te bevatten, maar dat zij met hare gaven door de ganse wereld zou verspreid worden. Verg. Jes. 49:18, enz., en het gehele boek van de Handelingen der Apostelen. **want de HEERE zal Sion nog troosten, en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen**. Te weten, tot zijn volk. De zin is: Hij zal hen zo overvloedig met allerlei goed zegenen, dat het genoegzaam blijken zal dat God hen tot zijn volk verkoren heeft; inzonderheid zal Hij hen zegenen met herstelling van den waren godsdienst.

18. En ik hief mijn ogen op, en zag; en ziet, er waren vier hoornen. Betekenende de volken en natiën, die vijandelijk het volk Gods bestreden en aanstieten van alle hoeken en gewesten der aarde. Zie Zach. 1:19.

19. En ik zeide tot den Engel, Die met mij sprak: Wat zijn deze? Waarvan zijn

deze hoornen een teken? Wat beduiden zij? En Hij zeide tot mij: Dat zijn de hoornen, Dat is, die betekenen de Babyloniërs en andere machtige natiën, die het met hen houden. welke Juda, Israel en Jeruzalem verstrooid hebben.

20. En de HEERE toonde mij vier smeden. Of, *timmerlieden*. Dit betekent ook de volken en natiën, die als medewerkers Gods zijn, die God de Heere uit alle hoeken der wereld vergaderen zou, om die sterke hoornen, dat is om de vijanden van Gods kerk te breken en te vernielen, dewijl zij den opbouw van den tempel en de kerk Gods verhinderden.

21. Toen zeide ik: Wat komen die maken? En Hij sprak, zeggende: Dat zijn de hoornen, die Juda verstrooid hebben, zodat niemand zijn hoofd ophief; maar deze zijn gekomen om die te verschrikken, Te weten, hoornen, dat is koninkrijken. om de hoornen der heidenen Dat is, het geweld, macht, koninkrijk te verstoren. neder te werpen, welke den hoorn verheven hebben Dat is, die het land Juda met krijgsmacht overvallen en overheerd hebben. Verg. Ezech. 34:21. tegen het land van Juda, om dat te verstrooien.

Zacharia 2

1. Wederom hief ik mijn ogen op, en ik zag; en ziet, er was een man, Te weten, de engel, die *Christus* was, in de gedaante van een man, gelijk blijkt onder Zach. 2:3, en Zach. 1:8. Zie Ezech. 40:3, en 41, 42; Openb. 11:1,2. en in zijn hand was een meetsnoer.

2. En ik zeide: Waar gaat gij henen? En hij zeide tot mij: Om Jeruzalem te meten; Dat is, om te ordineren hoe groot, wijd en breed Jeruzalem wezen zou, hetwelk in het kort zou herbouwd worden; zie Ezra 6:3. om te zien, hoe groot haar breedte, en hoe groot haar lengte wezen zal.

3. En ziet, de Engel, Die met mij sprak, Of, *in mij*. ging uit; Te weten, van onder de mirten, waar Hij gestaan had, Zach. 1:8, om nabij met mij te spreken. en een andere Engel ging uit, Te weten, uit den hoop der engelen naar de plaats toe, die hij meten zou. hem tegemoet.

4. En hij zeide Te weten, *Christus de Heere*. tot hem: Te weten, tot dien geschapen engel. Loop, spreek dezen jongeling aan, De profeet bedoelt zichzelf, die toen nog een jong man was. Of een *jongeling* is hier te zeggen een dienstknecht, gelijk dan ook bedaagde personen aldus genoemd worden; Exod. 33:11; Num. 11:27; 1 Kon. 11:28; 2 Kon. 4:12, en 2 Kon. 19:6. zeggende: Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden, Dat is, zonder muren, dewijl men de zeer grote menigte der mensen met geen muren zal kunnen omvangen noch besluiten. Anders *Jeruzalem zal de dorpen bewonen*; dat is, die van Jeruzalem zullen vanwege de menigte der mensen, ook in de dorpen zich metterwoon moeten begeven. Doch men moet dit verstaan gesproken te zijn van de grote menigte der mensen, die in *Christus* geloven en zich onder zijn geestelijk rijk begeven zouden, want de algemene kerk zou zich strekken door de ganse wereld; zie Jes. 54:1,2,3, en Jes. 60:4,11. vanwege de veelheid der mensen en der beesten, Verg. Jer. 31:27. die in het midden derzelve wezen zal.

5. En Ik zal haar wezen, spreekt de HEERE, een vurige muur rondom; Dat is, Ik zal hen alzo beschutten dat hunne vijanden hen niet zullen kunnen genaken, en zo er iemand is, die hen zou willen aantasten, die zal als met vuur verteerd en vernield worden. Verg. Jes. 26:1, en Jes. 60:18,19; Jer. 15:20; verg. ook Ps. 125:2, en 2 Kon. 6:17. en Ik zal tot heerlijkheid wezen Dat is, Ik zal hun tot eer en heerlijkheid bereiken; Ik zal de burgers en inwoners dier stad of gemeente met vele en grote weldaden vereren en begenadigen. in het midden van haar.

6. Hui, hui, Of, *hei, hei, of, ho, ho, of, o, o.* Alzo ook Zach. 2:7. **vliedt toch** Ene aanspraak aan de Joden, die nog in Babylonië bleven. De zin is: Verlaat haastelijk het tegenwoordige gevaar, en hetgeen den Babyloniërs over het hoofd is hangende, en vervoegt u bij Gods gemeente. Zie Jes. 48:20. **uit het Noorderland,** Dat is, uit Babylonië, hetwelk aan het land van Juda tegen het noorden lagf. Zie Jer. 6:22, en Jer. 16:15. **spreekt de HEERE; want Ik heb ulieden uitgebreid** Of, *dewijl* Ik ulieden *die als een vogeltje in een kooi zijt besloten geweest* nu uit die Babylonische gevangenschap heb verlost, alzo dat gij in het vrije veld moogt reizen en trekken waarheen het u belieft. Of, gelijk Ik ulieden voordezen in vier winden of gewesten der wereld verstrooid heb, alzo zal Ik u ook weder verzamelen en bij elkander brengen. **naar de vier winden des hemels,** Dat is, zo wijd als de vier winden strekken. Anders: *als de vier winden des hemels of in de vier winden.* Verg. Ezech. 17:21. **spreekt de HEERE.**
7. Hui, Sion! ontkomt gij, De zin is: Verlaat Babel en vervoegt u tot de kerk. **die woont bij de dochter van Babel!**
8. Want zo zegt de HEERE der heirscharen: Naar de heerlijkheid **over u,** heeft Hij mij gezonden tot die heidenen, Of, *tegen de heidenen,* te weten tegen de Chaldeën en andere uwe vijanden; alsof hij zeide: Dewijl God heeft begonnen zijne genade ulieden te bewijzen, zo wil Hij voortaan zulks nog meer doen, daarom heeft Hij mij gezonden om ulieden te beschermen voor het geweld uwer vijanden, dat zij u niet beschadigen, noch op den weg, noch tehuis. **die ulieden beroofd hebben; want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan.** Te weten, des Heeren. De zin is: Die ulieden beledigt of schade aandoet; dat is zoveel alsof hij den Heere zelf beschadigde, hetwelk Hij wreken zal; zie Deut. 32:10; Ps. 17:8, en Hand. 9:4.
9. Want ziet, Of, *voorwaar.* Ik zal Mijn hand over henlieden bewegen, Te

weten, *over, of tegen de heidenen,* de Babyloniërs en andere volken, die u beroofd hebben. **en zij zullen hunnen knechten** Te weten, den Joden, die zij gevankelijk hebben gehouden, en die hen tevoren hebben moeten dienen als hun arme onderdanen. Doch versta dit geestelijkerwijze aldus, dat de vijanden der kerk Gods tot *Christus* bekeerd zijnde, alles wat zij hebben, *Christus* zullen opofferen. **een roof wezen.** Alzo zult gijlieden weten, Dit zijn nog al de woorden des Heeren *Christus.* En *weten* is hier te zeggen, metterdaad of bij ervarenheid bevinden. **dat de HEERE der heirscharen** Hij wil zeggen: Gijlieden zult weten en verstaan dat Ik de Zoon Gods ben, die tot ulieden gezonden ben om ulieden dit nu tevoren te verkondigen, en ter bestemder tijd in het werk te stellen. *Christus,* als Middelaar, wordt van zijnen Vader ten beste zijner kerk gezonden. **mij gezonden heeft.**

10. Juich en verblijd u, Dit spreekt *Christus* tot de gelovige Joden; en dit is de zin alsof *Christus* zei: Ik zal niet verschijnen in de schaduwen van het Oude Testament, maar lichamelijk; Joh. 1:14; Col. 2:9, en 1 Tim. 3:16. **gij dochter Sions; want zie, Ik kom, en Ik zal in het midden van u wonen, spreekt de HEERE.**

11. En vele heidenen Of volken, of natiën. Het woord *velen* ziet voornamelijk op de tijden der predikatiën van de apostelen; zie Jes. 2:2,3. **zullen te dien dage** Te weten, ten dage van de geestelijke verlossing der kerk door *Christus,* die door de lichamelijke verlossing van het Joodse volk uit de Babylonische gevangenschap is afgebeeld geworden. **den HEERE toegevoegd worden, en zij zullen Mij tot een volk wezen; en Ik zal in het midden van u wonen;** O Zion, o mijne gemeente, Ik zal onder u wonen, prediken en wonderen doen. **en gij zult weten, dat de HEERE der heirscharen** Dat is, dat Ik die de Zoon Gods ben, van den Vader gezonden ben om ulieden dit te boodschappen en om in het midden van ulieden te wonen, opdat gijlieden met de

heidene mij toegevoegd zijnde, mijn volk zijt. mij tot u gezonden heeft.

12. Dan zal de HEERE Juda Te weten, de uitverkorenen uit het Joodse volk, de ware Joden, die in *Christus* geloven zullen. **erven voor Zijn deel**, Dat is, voor zijn eigen volk hebben en houden, en als zijn eigendom beminnen en bewaren. Anders: *dan zal de Heere Juda zijn erfdeel erfelijk bezitten*; zie Deut. 32:9. **in het heilige land**, Hebr. *in het land der heiligheid*; dat is, in het land Kanaän, afbeeldende de kerk Gods. **en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen**. Zie de aantekening bij Zach. 1:17.

13. **Zwijg**, Zie Hab. 2:20; Zef. 1:7. **alle vlees**, Dat is, alle mensen. Zie Ps. 65:3 de aantekening aldaar. **voor het aangezicht des HEEREN!** want Hij is ontwaakt Dat is, Hij heeft zijn goddelijke macht geopenbaard door de verlossing zijner kerk. Anders: *als Hij ontwaakt zal zijn*, te weten tot verlossing van zijn volk. **uit Zijn heilige woning**. Dat is, uit den hemel. Zie Deut. 26:15, en Ps. 11:4.

Zacharia 3

1. **Daarna toonde Hij mij** Te weten, de engel; zie Zach. 2:3,4. **Josua**, Van deze Jozua wordt ook melding gemaakt Hagg. 1:1,12, en Hagg. 2:3. Hij wordt alhier gesteld als een beeld der kerk, dewijl hij te dien tijde als de voornaamste opziener of voorstander derzelve op aarde geweest is, zijnde hogepriester; doch anderszins, ten aanzien dat hij het volk uit de Babylonische gevangenschap geleid en den tempel herbouwd heeft, en hogepriester was, is hij ook geweest een voorbeeld van *Jezus Christus*, in naam en inderdaad. **den hogepriester**, Hebr. *den groten priester*. **staande voor het aangezicht van den Engel des HEEREN**; Jozua stond voor dien Engel, dat is, *Christus*, als een beschuldigde voor zijn rechter, de satan Dit betekent een tegenpartijder, of wederstander; zie Job 1:6. zijnde de aanklager. Anderen nemen hier *staan* voor *dienen*, gelijk Ps. 135:2. **en de satan** Dit betekent een tegenpartijder, of

wederstander; zie Job 1:6. **stond aan zijn rechterhand**, Te weten, aan *Jozua's* rechterhand. **om hem te wederstaan**. Dat is, dat hij hem *te weten Jozua* voor *Christus* aanklaagde en beschuldigde, als niet waardig zijnde dat de tempel onder zijn beleid zou herbouwd worden. Zie Openb. 12:10. De Hebr. woorden, die hier gebruikt worden, luiden zoveel alsof wij zeiden: *Deze tegenstander stond om hem tegen te staan*. Verg. met de woorden van den tekst Ef. 6:12.

2. **Doch de HEERE zeide tot den satan**: Te weten, de Zoon Gods, dien Hij tevoren *den engel des Heeren* genoemd heeft. **De HEERE** Dat is, God de Vader. **schelde u**, Dat is, drijve u terug met uw valse aanklacht, Hij make u te schande, verstote en verdoeme u, en rechtvaardige zijn getrouwen dienaar Jozua. Zie Richt. 1:9. **gij satan! ja, de HEERE schelde u**, Dat is, drijve u terug met uw valse aanklacht, Hij make u te schande, verstote en verdoeme u, en rechtvaardige zijn getrouwen dienaar Jozua. Zie Richt. 1:9. **Die Jeruzalem verkiest**; Zie Zach. 1:17, en Zach. 2:12. **is deze niet** Te weten, de hogepriester Jozua. **een vuurbrand** Zie Jes. 7:4. Anders: *als een vuurbrand, uit het vuur gered? uit het vuur gerukt?* Dat is, uit de Babylonische gevangenschap; of uit den algemenen ondergang gered, opdat Ik mijne genade aan hem bewijzen zou? Waarom begeert gij dan, dat Ik hem zou te schande maken? Zie Amos 4:11.

3. **Josua nu was bekleed met vuile klederen**, Dat is, met bezoedelde, onreine, bevlekte klederen, waarmede zijne zonden en onreinheden worden aangewezen, gelijk blijkt uit Zach. 3:4. **als hij voor het aangezicht des Engels stond**. Te weten, van den Engel, van wien in Zach. 3:1 gesproken is, die de Heere *Christus* was.

4. **Toen antwoordde** Dat is, sprak. **Hij**, Te weten, *Christus*, die de zonden vergeeft en den onrechtvaardige rechtvaardig spreekt; alzo ook straks wederom, *daarna te weten, nadat zij hem de vuile klederen hadden uitgetrokken sprak Hij*, te weten, *Christus*. **en**

sprak tot degenen, Dat is, tot de andere engelen, die zijne dienaars zijn, altijd vaardig staande om zijne bevelen te verrichten; Hebr. 1:14. **die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile klederen van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem: Zie,** Dat is, hieruit zult gij de waarheid dezer zaak vernemen, dat Ik uwe ongerechtigheden van u heb weggenomen, die door het vuile kleed, zie Zach. 3:3, werden betekend. Verg. Jes. 6:7; Jer. 1:9. **Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen,** Zie 2 Sam. 12:13. **en Ik zal u wisselklederen aandoen.** Aldus worden genoemd nieuwe, zuiver, schone klederen, die men alleen op feestdagen aandeed. Zie Richt. 14:12. Hier wordt door de *wisselklederen* verstaan de gerechtigheid van *Christus*, ware heiligheid of geestelijk sieraad. Verg. Matth. 22:11; Luk. 15:22.

5. **Dies zeg Ik:** Anders: *toen zeide ik:* te weten bij mijzelf, als zijnde woorden van den profeet, wensende dat zulks door den wil des Heeren mocht geschieden. **Laat ze een reinen hoed op zijn hoofd zetten.** Van het woord *hoed*, zie de aantekening bij Exod. 29:4. *De hoed* beduidt het priesterlijk ambt, waartoe de Heer Jozua heeft aangesteld en bevestigd, nadat Hij hem van zijne zonden gereinigd en geheiligd had; zie 1 Petr. 2:9. **En zij zetten dien reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem klederen aan;** Te weten, wisselklederen, gelijk Zach. 3:4. **en de Engel des HEEREN stond daarbij.** Te weten, vaardig om des Vaders bevel uit te voeren.

6. **Toen betuigde de Engel des HEEREN Josua, zeggende:**

7. **Zo zegt de HEERE der heirscharen:** Te weten, God de Vader, die voor de weldaden, waarmede Hij de mensen begenadigt, dankbaarheid is vereischende, namelijk gedurige oefening in de godzaligheid; Luk. 1:74,75; *1 Petr. 1:15,16. **Indien gij in Mijn wegen zult wandelen, en indien gij Mijn wacht** Dat is, indien gij mijne instellingen en geboden naarstig zult onderhouden, gelijk Ik die wil onderhouden

hebben. **zult waarnemen,** Hebr. *zult wachten.* **zo zult gij ook Mijn huis richten,** Dat is, zo zult gij ook het opzicht en de regering over mijn kerk hebben, gelijk het uwe voorouders gehad hebben; zie 2 Kron. 19:11. De kerk wordt meermalen *Gods huis* genoemd, gelijk Num. 12:7; Jer. 11:15, en Jer. 12:7; Hebr. 3:2. **en ook Mijn voorhoven bewaren;** Dat is, gij zult in uw hogepriesterambt geduriglijk blijven, en het opzicht over mijne kerk hebben en behouden. Het is even hetzelfde hetwelk Hij straks met andere woorden gezegd heeft. **en Ik zal u wandelingen geven onder dezen,** Dat is, na dit leven, zal Ik u opnemen in het eeuwige leven, en zal u doen wandelen onder de heilige engelen, die hier staan, en andere hemelse scharen. Verg. Matth. 22:30; 2 Tim. 4:8; Hebr. 12:22. **die hier staan.**

8. **Hoor nu toe, Josua, gij hogepriester! gij en uw vrienden,** Dat is, uwe metgezellen, de priesters, onder uw opzicht staande. Of in het algemeen, de vromen die het met u houden. **die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteken;** Of, *een wonder.* Hebr. *mannen des wonders.* Enigen verstaan dit alzo, dat zij voor een wonder bij de boze mensen gehouden werden, overmits zij des Heeren woord hoorden; zie Jes. 8:18. Doch sommigen verstaan dat zij voor een wonder werden aangezien, overmits zij zo wonderbaar uit de Babylonische gevangenschap verlost en in hun land wedergebracht waren, zijnde hetzelfde een teken van de verlossing door *Christus*; zie Ps. 71:7. **want ziet, Ik zal** Te weten, de Vader; wiens woorden hier de Heere *Christus* herhaalt; zie Zach. 3:6. **Mijn Knecht,** Dat is, *Christus*; zie Jes. 42:1, en Jes. 52:13. De zin is: Dezen zal Ik in de wereld doen verschijnen in de volheid des tijds, en Hij zal mijn wil doen, gelijk een getrouwe knecht den wil en het bevel van zijn heer doet. **de SPRUITE,** Te weten, den *Messias*, die *een Spruit* is uit den stam van *Isai*. Zie Jer. 23:5, en Jer. 33:15, en Zach. 6:12. Enigen houden het Hebr. woord *Zemach* in den tekst. **doen komen.**

9. Want ziet, aangaande dien steen, Namelijk *Christus*, straks *een Spruit* genoemd, Zach. 3:8, die het fundament en de hoeksteen des tempels werd afgebeeld; Ps. 118:22; Jes. 28:16. Alzo wederom hier, toen de tempel is gefondeerd en vernieuwd geworden in de tegenwoordigheid van Jozua. **welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Josua, op dien enen steen** Of, *in dien steen*, te weten in *Christus*, zal zijn, vooreerst de volheid der Godheid, en daarna overvloed van geestelijke gaven, en voorts volkomen zorg voor zijne kerk. Anders: *over*. Verstaande de grote zorg des Vaders over *Christus* en zijn rijk. **zullen zeven ogen wezen**; Verg. met de woorden van dit vers, de woorden van Zach. 4:10; Openb. 5:6. **ziet, Ik zal zijn graveersel graveren**, Dat is, Ik zal hem kostelijk uithouwen, gelijk men een kostelijken steen fraai polijst en glad maakt; dat is, Ik zal hem *te weten Christus* versieren met menigerlei geestelijke gaven. Hebr. *Ik zal zijne opening openen*; welke woorden enigen duiden op het lijden en op de wonden van onzen Heere *Jezus Christus*, waarmede onze ongerechtigheden zijn uitgedelgd en de zaligheid verworven is. **spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands** Te weten, van de kerk der Joden en heidenen. **op een dag wegnemen**. Te weten, op dien dag als *Christus* zal gekruisigd worden.

10. Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zult gijlieden Dat is, gij zult in vrede leven, en van alles genoeg hebben. Zie 1 Kon. 4:25; Micha 4:4. Doch versta dit niet zozeer van een tijdelijken vrede en welstand, als van een gerustheid des gemoeds en vrede der consciëntie door het geloof, dat God met ons om *Christus'* wil verzoend is. Verg. Jes. 2:4,5, en Jes. 25:6,7; Hos. 2:14,17, en Hos. 14:5,6,7; Joel 3:19; Amos 9:13,14,15; Micha 4:4, en Micha 5:4,5. In welke plaatsen, onder verbloemde redenen, de vrede der kerk en van een ieder als lidmaat derzelve wordt afgebeeld. # Am 9.13,14,15 Mic 4.4 5.5,6 **een iegelijk zijn naaste nodigen tot onder den**

wijnstok en tot onder den vijgeboom.

Zacharia 4

1. En de Engel, Die met mij sprak, Of, *in mij*. kwam weder; Want na het voorgaande gezicht was hij weggegaan voor een tijdlang. en Hij wekte mij op, Want de profeet was als in bezwijming of in slaap gekomen van grote verwondering over die tevoren verhaalde gezichten; verg. Dan. 8:17,27, en Dan. 10:8. **gelijk een man, die van zijn slaap opgewekt wordt**.
2. En Hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie, en ziet, een geheel gouden kandelaar, en een oliekruikje boven deszelfs hoofd, en zijn zeven lampen daarop; Of, *die daar bovenop waren*; te weten op den kandelaar, of *daarin*; verg. Exod. 25:31. **die lampen hadden zeven en zeven pijpen, Of, kranen, of buisjes**, door welke de olie kwam uit de oliekruik in de zeven lampen, op elke lamp een pijp passende. **dewelke boven zijn hoofd waren**; Te weten, van den kandelaar; *hoofd*, dat is hoogte.
3. En twee olijfbomen daarnevens, Of, *daarbij*; of *daarop*. een ter rechterzijde van het oliekruikje, en een tot deszelfs linkerzijde.
4. En ik antwoordde, Dat is, ik sprak wederom. Alzo ook Zach. 4:11,12, en elders meer. en zeide tot den Engel, Die met mij sprak, Of, *in mij*; alzo ook Zach. 4:5, en Zach. 1:9. zeggende: Mijn Heere! wat zijn deze dingen? Gelijk in Zach. 1:9.
5. Toen antwoordde de Engel, Die met mij sprak, en zeide tot mij: Weet gij niet, wat deze dingen zijn? Hebr. *wat deze zelve dingen zijn?* En ik zeide: Neen, mijn Heere!
6. Toen antwoordde Hij, en sprak tot mij, zeggende: Dit is het woord des HEEREN De zin is: Dit is hetgeen afgebeeld wordt door dit gezicht, dat gij den vorst Zerubbabel in mijnen naam zult aandienen,

namelijk dat deze schone gouden kandelaar *zonder handen der mensen gemaakt* betekent dat de tempel zal herbouwt en voltrokken worden, alzo dat de gouden kandelaar in denzelven wederom zal gebracht worden, gelijk hij er tevoren geweest is. God de Heere heeft hiermede Zerubbabel in zijn ambt en beroep willen sterken en troosten, toen er uiterlijk geringe middelen voorhanden waren tot opbouw van den tempel en tot wederstand der vijanden, die zulks zochten te verhinderen. **tot Zerubbabel, zeggende: Niet door kracht noch door geweld, Te weten, niet door menselijke kracht en geweld. maar door Mijn Geest** Dat is, door mijn Heilige Geest, door welken Ik dit krachtig werken en uitvoeren zal. *zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen.*

7. **Wie zijt gij,** Dit is ene aanspraak aan Saneballet en de vijanden van het volk Gods, die ten aanzien van de geringheid deszelven en van Zerubbabel, zichzelf inbeeldden dat zij grote bergen waren, en wederstonden denzelven met al hun vermogen, gelijk te zien is Ezra 3:4,5. Maar de Heere zegt hier dat zij tegen Zerubbabel niets vermogen zouden, noch den bouw van den tempel zouden kunnen verhinderen. Alzo is te allen tijde tevergeefs geweest het woelen en razen der vijanden tegen *Christus* en zijne gemeente hier op aarde. Of aldus: *Wie zijt gij, o grote berg, voor het aangezicht van Zerubbabel? gij zult, enz. o grote berg? Voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld; Of, tot een vallei. want hij zal den hoofdsteen voortbrengen* Of, *den hogen steen,* te weten des tempels; dat is, hij zal het gebouw des tempels ten einde brengen, Zach. 4:9, ja hij zal niet alleen den tempel weder opbouwen, maar hij zal ook een voorvader van *Christus*, den waren hoeksteen of hoofdsteen zijner gemeente Ps. 118:22, zijn; want Zerubbabel is geweest een vorst van het volk Gods en een voorbeeld van *Christus* onzen eeuwigen Koning, uit welken ook *Christus*, naar het vlees, afkomstig is; Matth. 1:12. **met toeroepingen:** Hebr. *met*

kraking, als wanneer iemand roept, dat hem de hals kraakt, of dat de lucht schijnt te kraken en te bersten. **Genade, genade zij denzelven!** Dat is, geluk, geluk zij denzelven, te weten hoofdsteen, en alzo ook den gehelen tempel, ja ook *Christus* en zijne kerk, waarvan de tempel een voorbeeld was. De zin is: Daar zal een algemene gelukwensing zijn, zo der engelen als der gelovige, ja aller creaturen, die erkennen zullen dat in Hem, te weten *Christus*, de volheid aller genaden en gaven is, en zij zullen wensen en begeren dat de Vader, door zijne genade, het rijk van *Christus* toch wil voorspoedig maken, Ps. 118:26. Anders: *het is genade.* Dan is dit de zin: Het is loutere genade, dat Gij ons den tempel hebt laten herbouwen, het is door onze eigen kracht en waardigheid niet geschied. De verdubbeling of wederhaling van het woord *genade* betekent zeer grote genade. Verg. Jes. 26:3, en Jes. 57:19.

8. **Het woord des HEEREN** Namelijk van den Zoon van God, die Zach. 1:12 genoemd wordt *de Engel des Heeren*, en in Zach. 3:2, *de Heere*. Anders: *want het Woord des Heeren was tot mij geschied, zeggende:* Alsof de profeet zeide: Dit spreekt ik uit last en bevel des Heeren. **geschiedde verder tot mij, zeggende:**

9. **De handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voleinden; opdat gij weet, dat de HEERE der heirscharen mij tot ulieden gezonden heeft.**

10. **Want wie veracht den dag der kleine dingen?** Dat is, den dag van de kleine beginselen der wederopbouw van den tempel; alsof *Christus* zeide: De Vader heeft dit door zijn almogende voorzienigheid alzo geordineerd, wie zal het verhinderen? Het behaagt hem, wie het zal verachten? **daar zich toch die zeven verblijden zullen,** Te weten, ogen, van welke gesproken is, Zach. 3:9, gelijk ook gesproken zal worden onder Zach. 5:6, en Openb. 5:6. **als zij het tinnen gewicht zullen zien** Hebr. *den steen des tins, of den tinnen steen;* dat is, het meetsnoer, waar een tinnen of loden gewicht aan hangt. Zie Jes. 34:11 de

aantekening aldaar. in de hand van Zerubbabel; dat zijn de ogen des HEEREN, Dat is, de vaste voorzienigheid des Heeren. die het ganse land doortrekken. Verg. 2 Kron. 16:9.

11. Verder antwoordde ik, en zeide tot Hem: Wat zijn die twee olijfbomen, Dat is, wat beduiden. ter rechterzijde des kandelaars, en aan zijn linkerzijde?
12. En andermaal antwoordende, zo zeide ik tot Hem: Wat zijn die twee takjes der olijfbomen, Of, *bezien*, of *takken met bezië*. Zie het antwoord op deze vraag Zach. 4:14. welke in de twee gouden kruiken zijn, Hebr. *welke in*, of *aan de hand der twee gouden kruiken zijn*. Het Hebr. woord *jad* betekent somtijds *ene ruimte*, gelijk Neh. 7:4; Ps. 104:25; somtijds *ene zijde*, gelijk 2 Sam. 15:2. die goud van zich Dat is, olie, die zo helder, geel en blinkende is alsof het goud ware; door deze klare olie worden beduid de gaven des Heilige Geest. *gieten?* Te weten, in de schaal, en *van zich* betekent hier zoveel als *vanzelf*, zonder hulp of kunst der mensen.
13. En Hij sprak tot mij, zeggende: Weet gij niet, wat deze zijn? Te weten, olijfbomen of olijftakken. Anders: *wat deze dingen zijn*; dat is, wat ze beduiden? Alzo ook Zach. 4:14. En ik zeide: Neen, mijn Heere!
14. Toen zeide Hij: Deze zijn detwee Versta, den Heere *Christus*, de fontijn aller geestelijke gaven, hier afgebeeld door deze twee getrouwe dienaars des Heeren, te weten Zerubbabel en Jozua, ten aanzien van zijn koninklijk en zijn hogepriesterlijk ambt. olietakken, Hebr. *zonen der olie*, welke manier van spreken ook gebruikt wordt in Gen. 49:22; dat is, gezalfde, omdat de koningen en hogepriesterlijk plachten geolied of gezalfd te worden, Exod. 29:29, en Exod. 30:30; Lev. 8:12; 1 Sam. 10:1, en 1 Sam. 24:7. Hiermede beantwoordt de engel den profeet zijne vraag, zie Zach. 4:12. Verg. deze plaats

met Openb. 11:4. welke voor den Heere der ganse aarde staan.

Zacharia 5

1. En ik hief mijn ogen weder op, Hebr. *en ik keerde weder*, en ik hief mijne ogen op; hetwelk naar onze manier van spreken is gelijk hier in den tekst staat. en ik zag; en ziet, een vliegende Die snellijk door het gehele land vloog, aanwijzende dat de vloek snellijk komen zou. *rol*. Dat is, een brief, dien men in elkander rolt, in welken geschreven stonden de straffen Gods over de dieven en misbruikers van zijn naam in het vals zweren. Van het woord *rol* zie Jes. 8:1; Ezech. 2:9, en Luk. 4:17.
2. En Hij zeide tot mij: Te weten, de engel des Heeren, die met mij sprak. Zie Zach. 1:8,9. Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie een vliegende rol, welke lengte is van twintig ellen, De grote lengte en breedte dezer rol betekent het groot getal der zonden van de mensen bedreven, en de grote en langdurige straffen Gods over dezelve. Verg. Lev. 26, en Deut. 27, 28. en haar breedte van tien ellen.
3. Toen zeide Hij tot mij: Dit is de vloek, Dat is, in deze rol staat de vloek geschreven, die het ganse land treffen zal. die uitgaan zal over het ganse land; Te weten, over het ganse Joodse land. Of, *over de ganse aarde*. Verstaande dit van de algemene oordelen Gods. want een iegelijk, die steelt, zal van hier, Anders: *een iegelijk, die steelt, zal uitgeroei worden, gelijk aan de ene zijde van de rol geschreven is; en een iegenlijk, die valselijk zweert, zal uitgeroeid worden. gelijk aan de andere zijde van de rol geschreven is*. Onder deze twee soorten van grove misdaden moet men de andere mede verstaan. volgens denzelven vloek, uitgeroeid worden; Anders: *alle dieven zijn hieruit te weten uit dit land uitgeroeid, naar luid van deze rol*. Of, *houdt zich voor onschuldig*, namelijk zijn boze daden verbloemende, zijnde alzo onbeschaamd in het verdedigen derzelve, alsof het den waren God nooit gekend had, zondigende zo tegen

de tweede als tegen de eerste tafel der wet, hetwelk te kennen wordt gegeven met de twee zonden, die hier tot een voorbeeld genoemd worden. desgelijks een iegelijk, die *valselijk* zweert, Het woord *valschelij* is hier bijgevoegd, zie Zach. 5:4, dewijl het de zin hier vereist. zal van hier, Anders: *een iegelijk, die steelt, zal uitgeroeid worden, gelijk aan de ene zijde van de rol geschreven is; en een iegenlijk, die valselijk zweert, zal uitgeroeid worden. gelijk aan de andere zijde van de rol geschreven is.* Onder deze twee soorten van grove misdaden moet men de andere mede verstaan. volgens denzelven *vloek*, uitgeroeid worden.

4. Ik breng dezen *vloek* voort, Dat is, Ik zal de zonde van mijn volk naar behoren straffen. spreekt de HEERE der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief, Of, *over*, of *tot*. en in het huis desgenen, die bij Mijn Naam valselijk zweer; Hebr. *tot valsheid, of in valsheid.* en hij zal het verteren, Dat is, hij zal het zo ganselijk te schande maken, dat er niets overig blijven zal. Verg. Deut. 28:20; Matth. 24:2; Luk. 19:44. met zijn houten en zijn stenen.

5. En de Engel, Die met mij sprak, ging uit, Te weten, uit den hoop der ruiters, die achter hem stonden; Zach. 1:8. en zeide tot mij: Hef nu uw ogen op, en zie, wat dit zij, dat er voortkomt. Dat is, dat u in dit gezicht vertoont wordt. Hier wordt gesproken van de voorzienene regering Gods, gelijk in Zach. 5:6.

6. En ik zeide: Wat is dat? En Hij zeide: Dit is een efa, Een maat van droge waren. Zie de aantekening bij Exod. 16:36. Hier betekent het, naar Sommiger gevoelen, de maat der straf Gods, naar welke Hij de zonden straft naar zijne gerechtigheid. die voortkomt. Verder zeide Hij: Dit is het oog Hebr. *dit is hun oog in het ganse land;* dat is, het is het oog, dat acht op hen geeft, waarheen zij zich keren of wenden. Door *het oog* moet men hier verstaan de voorzienigheid en zorg van God, gelijk in Zach. 3:9, en Zach. 4:10, en in Zach. 9:1. Anders: *dit*

is het oog; dat is, de gestalte van het ganse land. over henlieden in het ganse land.

7. En ziet, een plaat van lood Hiermede werd afgebeeld het zware en onveranderlijke oordeel Gods tegen de Joden. werd opgeheven, Of, *werd verheven*, of *werd er gebracht.* en er was een vrouw, zittende in het midden der efa.

8. En Hij zeide: Deze is de goddeloosheid; Dat is, deze vrouw is ene afbeelding der goddelozen onder de Joden, of der goddelozen in het algemeen, die verzameld gehouden en verzegeld worden tot het oordeel Gods, waarvan straks gesproken wordt. en Hij wierp ze in het midden van de efa; Of, *toen hij haar wierp*, te weten die vrouw. en Hij wierp het loden gewicht Of, *klomp lood.* Hebr. *den steen loods.* Versta zulk een klomp lood, die plat was, also gemaakt dat hij als een deksel op de efa paste. op den mond derzelve. Te weten, der efa, also dat zij daarin vast en dicht besloten, en als gehouden werd, om daarmede aan te wijzen dat de goddelozen de straffen Gods niet ontvlieden zouden.

9. En ik hief mijn ogen op, en ik zag; en ziet, twee vrouwen kwamen voort, Door de ene vrouw werd, naar sommiger gevoelen, verstaan de barmhartigheid Gods over zijn volk; door de andere, de strenge gerechtigheid Gods over de vijanden van hetzelfde. Deze beide vrouwen nemen de efa, dat is de straf der zonden van het volk Gods, en dragen ze in het land der vijanden, opdat die straffen hun op den hals blijven liggen. en wind was in haar vleugelen, Dit betekent dat als de tijd gekomen is, in welken God zijne oordelen wil uitvoeren, dat zulks dan snellijk en zonder uitstel geschieden moet. en zij hadden vleugelen, als de vleugelen eens ooievaars; en zij voerden de efa tussen de aarde en tussen den hemel.

10. Toen zeide ik tot den Engel, Die met mij sprak: Waarhene brengen zij deze efa?

11. En Hij zeide tot mij: Om haar een huis te bouwen Betekenende dat de straffen steeds op de vijanden blijven zouden. in het land Sinear; Dat is, in het land van Babylonië. Zie Gen. 10:10, en Gen. 11:2. Hierdoor werd afgebeeld dat de boze Joden, en voorts alle goddelozen, onder de afgodische snode Babyloniërs zouden gerekend en gestraft worden. dat zij daar gevestigd en gesteld worde op haar grondvesting.

Zacharia 6

1. En ik hief mijn ogen weder op, Hebr. *en ik keerde weder en hief mijne ogen op.* en ik zag; en ziet, vier wangens Betekenende de vier engelen, die uitgezonden waren om haastelijk het oordeel Gods te volvoeren in de vier hoeken der wereld; *de paarden*, Zach. 6:2,3, betekenen snelheid. Sommigen verstaan dat dit mede ziet op de vier monarchieën. gingen er uit van tussen twee bergen, Versta hier door *bergen van koper* den eeuwigen en onbewegelijken raad en het besluit der voorzienigheid Gods, die vóór alle eeuwigheden heeft bestemd en besloten wat er ten allen tijde geschieden zal. en die bergen waren bergen van koper.

2. Aan den eersten wagen waren rode paarden; De verscheidenheid dezer verven betekent, naar sommigen mening, de verscheidene werkingen der goddelijke voorzienigheid: *zwart*, droefheid; *wit*, blijdschap; *rood*, bloedvergieting; *hagelvlekkig*, onderscheidelijke werkingen. en aan den tweeden wagen waren zwarte paarden.

3. En aan den derden wagen witte paarden; en aan den vierden wagen hagelvlekkige paarden, Zie Gen. 31:10. die sterk waren. Of, *asvervig*, alzo in Zach. 6:4.

4. En ik antwoordde, en zeide tot den Engel, Die met mij sprak: Of, *in mij*. Wat zijn deze, mijn Heere?

5. En de Engel antwoordde, en zeide tot mij: Deze zijn de vier winden des hemels, Of, *de vier geesten*; dat is, de vier engelen die in al de vier winden of hoeken der wereld de oordelen Gods verrichten zouden. uitgaande van daar zij stonden voor Of, *waar zij zich gesteld hadden*. Zie 1 Kon. 22:19, en Job 1:6. den Heere der ganse aarde. Ene beschrijving van den waren God, gelijk elders meer.

6. Aan welken wagen de zwarte paarden zijn, Anders: *die aan dezen wagen zijn, en de zwarte paarden gaan uit naar*, enz., verstaande dat het eerste lid ziet op den eersten wagen met de rode paarden; maar anderen, die dit nemen op de vier monarchieën, menen dat de eerste wagen verzwegen wordt, omdat de eerste monarchie voorbij was. *die paarden gaan uit naar het Noorderland*; Dat is, naar Babylonië, het land van Juda noordwaarts liggende. en de witte gaan uit, dezelve achterna; en de hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland. Dat is, naar het Joodse land, hetwelk Babylonië tegen het zuiden ligt.

7. En die sterke *paarden* gingen uit, en zochten voort te gaan, om het land te doorwandelen; want Hij had gezegd: Gaat heen, doorwandelt het land. En zij doorwandelden het land. Te weten, al die paarden.

8. En Hij riep mij, Of, *hij deed mij roepen*. en sprak tot mij, zeggende: Zie, deze, die uitgegaan zijn naar het Noorderland, Uit welken hoek de Joden allermeest zijn gekweld geweest van de Babyloniërs. hebben Mijn Geest Dat is, hebben mij tevreden gesteld, namelijk doordien zij mijne gerichten tegen de Babyloniërs volktrokken en mijn volk ter dege wreken. Verg. Ezech. 5:13. doen rusten in het Noorderland.

9. En des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

10. Neem van de gevankelijk weggevoerden Te weten, van de Joden

die in Babylonië gevankelijk waren gevoerd geworden van Nebukadnezar; of van hunne kinderen, want vermoedelijk waren er weinig of gene van de weggevoerden te dezer tijd in het leven. *Neem van dezelve*; te weten het goud en zilver, dat zij brengen om in den tempel te offeren. van Cheldai, Zach. 6:14, *Chelem* genoemd. van Tobia, Hebr. *Tobijahn*. en van Jedaja, en kom gij te dien dage, en ga in ten huize van Josia, den zoon van Zefanja, dewelke uit Babel gekomen zijn;

11. Te weten, neem zilver en goud, en maak kronen; Te weten, twee kronen, een van goud en een van zilver; de ene betekende het priesterschap, de andere het koninkrijk van *Christus*. en zet ze op het hoofd van Josua, Jozua vertegenwoordigde den *Messias*, die beide koning en hogepriester is. den zoon van Jozadak, den hogepriester.

12. En spreek tot hem, zeggende: Alzo spreekt de HEERE der heirscharen, zeggende: Ziet, Of, *zie, daar zal een man zijn, of komen. een Man, Wiens naam is* Te weten, *Christus*, war God en waar mens, wiens voorbeeld gij zijt. **SPRUIITE**, Zie Zach. 3:8. Die zal uit Zijn plaats spruiten, Te weten, uit Bethlehem, uit den stam of wortel Davids, wien hij beloofd was; verg. Jes. 11:1, enz.; Micha 4:1. en Hij zal des HEEREN tempel bouwen. Dat is, de gemeente der gelovigen, te weten door de predikatie van het heilig *Evangelie*.

13. Ja, Hij zal den tempel des HEEREN bouwen, en Hij zal het sieraad dragen, Of, *majesteit*, dat is, Hij zal koning en hogepriester zijn, waarvan Jozua maar een schaduw was. Anderen verstaan deze woorden aldus: Hij zal also regeren, dat hij er eer van zal hebben. en Hij zal zitten, Dat is, Hij zal heersen, zittende op zijn troon, enz. en heersen op Zijn troon; en Hij zal priester zijn op Zijn troon; en de raad des vredes Dat is, er zullen vreedzame raadslagen tussen hen beiden zijn,

te weten tussen dien koning en dien hogepriester zijn, hetwelk door die beide kronen werd aangewezen. Zie Hebr. 2:7, en Hebr. 3:3. Anderen verstaan dit alzo, dat hier voorzeggd wordt dat die beide ambten, het priesterlijke en het koninklijke, steeds altoos in den persoon van *Christus* zouden verenigd zijn en blijven. Sommigen verstaan door die beide de Joden en de heidenen, welke *Christus* in zijne kerk brengen zou, de ene zowel als de andere; Ef. 2:16. zal tussen die Beiden wezen.

14. En die kronen zullen wezen voor Chelem, Zie Zach. 6:10, *Cheldai* genoemd. en voor Tobia, en voor Jedaja, en voor Chen, Zie Zach. 6:10, *Josia* genoemd. den zoon van Zefanja, tot een gedachtenis De zin is: Nadat men deze kronen den hogepriester Jozua zal op het hoofd gezet hebben, gelijk in Zach. 6:11 bevolen wordt, en als die profetie zal verricht wezen, zo zullen die kronen hem afgenomen en in den tempel gelegd worden, den vier mannen, die het zilver en goud daartoe gegeven hebben, ter gedachtenis. in den tempel des HEEREN.

15. En die verre zijn, Dat is, de heidenen zullen helpen tot de opbouwning van den geestelijken tempel. Zie Jes. 57:19; Ef. 2:19. zullen komen, en zullen bouwen in den tempel des HEEREN, Of, *aan* den geestelijken tempel, zelf zijnde levende stenen; Ef. 2:19, enz. en gijlieden zult weten, dat de HEERE der heirscharen mij tot u gezonden heeft. Dit zal geschieden, indien gij vlijtiglijk zult horen Hebr. *horende zult horen, naar*, enz. naar de stem des HEEREN, uws Gods.

Zacharia 7

1. Het gebeurde nu in het vierde jaar van den koning Darius, Zie Zach. 1;1. *dat* het woord des HEEREN geschiedde tot Zacharia, op den vierden der negende maand, *namelijk* in Chisleu. Deze maand komt

merendeels met onze *November* overeen. Zie Neh. 1;1.

2. **Toen men *naar* het huis van God** Dat is, naar den tempel, wwar de priesters en profeten waren, gelijk af te leiden is uit Zach. 7:3. Anders: *als Bethel*; dat is, de kerk Gods, *gezonden had* Te weten, vanwege het volk, gelijk blijkt uit Zach. 7:5, hetwelk uit de Babylonische gevangenschap wedergekomen was; of, zo anderen menen, vanwege het volk, dat nog in Babylonië was. **Sarezer. gezonden had** Te weten, vanwege het volk, gelijk blijkt uit Zach. 7:5, hetwelk uit de Babylonische gevangenschap wedergekomen was; of, zo anderen menen, vanwege het volk, dat nog in Babylonië was. **Sarezer**, Dit zijn buiten alle twijfel van de allervoortreffelijkste mannen onder de Joden in die tijden geweest. **en Regem-Melech, en zijn mannen**, Dat is, mitsgaders de andere mannen, die dezen in dit gezantschap bijgevoegd waren. Of, *met hunne mannen*; dat is, met hunne dienaars. **om het aangezicht des HEEREN te smeken**;
3. **Zeggende tot de priesters, die in het huis des HEEREN der heirscharen waren, en tot de profeten**, Te weten, Haggai, Zacharia en Maleachi. **zeggende: Moet ik wenen** Dat is, treuren, droevig zijn en vasten. De zin is: Is men verbonden dien vastendag met wenen en treuren te onderhouden, *nu de tempel bijna herbouwd is* die voortijds is ingesteld ter gedachtenis van de verwoesting van den tempel? Zie 2 Kon. 25:9, en Jer. 52:13. **in de vijfde maand**, Ten dele met *Juli* overeenkomende. In deze maand zijn tempel en stad verwoest geworden; 2 Kon. 25:9, en Jer. 52:12. **mij afzonderende**, Dat is, mij onthoudende, te weten van eten en drinken en andere verkwikkingen van het lichaam en mijne ziel kwellende. Zie Joel 2:15, enz. **gelijk als ik gedaan heb nu zo vele jaren?**
4. **Toen geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:**
5. **Spreek tot het ganse volk dezes lands, en tot de priesters, zeggende: Toen gij vasttet en rouwklaagdet, in**

- de vijfde** Ter gedachtenis van de verwoesting van den tempel; Jer. 52:12. **en in de zevende maand**, Deze vastendag was ingesteld ter gedachtenis aan Gadälja, die in die maand verradelijk vermoord was; 2 Kon. 25:25; Jer. 41:2. **namelijk nu zeventig jaren**, Namelijk zolang als de Babylonische gevangenschap geduurd heeft, en daarna tot dezen tijd toe. **hebt gijlieden Mij, Mij** Dat is, mij ten gevalle, alzo dat het mij zou behaagd hebben? of, dat mij daarmede enige bijzondere eer of enigen godsdienst zou aangedaan zijn? De zin is: dat de ware godsdienst niet eigenlijk bestaat in het vasten, of in eten en drinken, maar in het onderhouden der geboden Gods. **enigszins gevast?** Hebr. *vastende gevast?*
6. **Of als gij at, en als gij dronkt, waart gij het niet**, Dat is, hebt gijlieden niet voor uzelf gegeten en gedronken? Ik heb er geen voedsel van gehad, maar gijliede. **die daar at, en gij, die daar dronkt?**
 7. **Zijn het niet de woorden**, Alsof Hij zeide: Uw vraag is licht te beantwoorden, leest hetgeen de profeten hier tevoren meermalen gepredikt hebben, zo zult gij daar vinden wat Ik van ulieder vasten houd. Zie Jes. 58:3,4; maar anderen vertalen de woorden van den tekst aldus: *Zoudt gij niet behoren te doen de woorden die de Heere uitgeroepen heeft door* enz., of aldus: *Hebt gij niet gehoord* enz. **welke de HEERE uitriep door den dienst** Hebr. *door de hand*, gelijk in Zach. 7:12. **der vorige profeten, toen Jeruzalem** Te weten, voor de Babylonische gevangenschap; of toen Jeruzalem nog bloeide. **bewoond en gerust was, en haar steden rondom haar; en het zuiden** Zie Joz. 15:1,2. De zin is: Toen het koninkrijk van Juda nog in staat was en die stammen in hun geheel. **en de laagte bewoond was?**
 8. **Verder geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharia, zeggende:**
 9. **Alzo sprak de HEERE der heirscharen, Te weten, tot uwe vaders. zeggende: Richt** De zin is: Dit is een recht

vasten, dat mij behaagt, Zie van een recht vasten breder, Jes. 1:16,17,18; Matth. 23:23. een waarachtig gericht, Hebr. *een gericht der waarheid, of der trouw.* en doet goedertierenheid en barmhartigheden, de een aan den ander; Hebr. *de man met zijne broeder, of met zijnen naaste.*

10. En verdrukt de weduwe noch den wees, den vreemdeling noch den ellendige; en denkt niet in uw hart Want men zondigt ook met zijn gedachten. de een des anderen Hebr. *van den man van zijnen broeder kwaad. Dat is, kwalijk vaart, schade.* kwaad. Dat is, kwalijk vaart, schade.

11. Maar zij weigerden op te merken, Te weten, uwe vaders en voorouders. Zie Zach. 1:4. en togen hun schouder terug, Dat is, zij wilden des Heeren juk niet dragen. Hebr. *zij gaven een afwijkenden schouder.* Zie Neh. 9:29. en zij verzwaarden hun oren, Verg. Jes. 6:10. opdat zij niet hoorden.

12. En zij maakten hun hart Hebr. *stelden, zetteden. als* een diamant, Dat is, gans hard en wederspanning. Verg. Jes. 48:4; Ezech. 11:19, en Ezech. 36:26. Hebr. *als een duurachtigen steen.* Zie de aantekening bij Jer. 17:1. opdat zij niet hoorden de wet en de woorden, Te weten, de wet des Heeren. die de HEERE der heirscharen zond in Zijn Geest, Hieruit blijkt dat zij wederspanning geweest zijn, niet zozeer tegen de profeten als tegen den Geest Gods, die in en door de profeten sprak. door den dienst der vorige profeten, waaruit ontstaan is een grote toorn van den HEERE der heirscharen.

13. Daarom is het geschied, gelijk als Hij geroepen had, Te weten, de Heere, of de profeet des Heeren. Zie Zach. 7:7; Hos. 11:2, en Micha 3:4. doch zij niet gehoord hebben, alzo riepen zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de HEERE der heirscharen;

14. Maar Ik heb hen weggestormd onder alle heidenen, welke zij niet

kenden; en het land werd achter hen verwoest, En het bleef lang woest liggen, te weten, nadat zij evangelijk zijn weggevoerd geworden. zodat er niemand doorging, Wij zouden, naar onze manier van spreken zeggen: Zodat er niemand uit noch in ging, en dit duurde zolang totdat Ik ulieden daar wederom in bracht. noch wederkeerde; want zij stelden Te weten, uwe vaders, gelijk in Zach. 7:11. Anders: *alzo stelden zij het,* enz. het gewenste land Te weten, het Joodse land. De zin is: Zij zijn door hunne ongehoorzaamheid en wederspanning zelf oorzaak geweest dat het edele land, hetwelk Ik hun ten erfdeel gegeven had, zo jammerlijk is verwoest geworden, gelijk zij dit zelf bekennen; Dan. 9:16. tot een verwoesting.

Zacharia 8

1. Daarna geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen *tot mij,* zeggende:

2. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ik heb geijverd Te weten, om Zion te verlossen van de schande en schade, die hare vijanden haar aangedaan hebben. Ik ben met groten toorn ontstoken over degenen, die haar tiranniek vervolgd en benauwd hebben, te weten de Babyloniërs. Verg. Jes. 9:6 en de aantekening aldaar. over Sion Dat is, over Jeruzalem, gebouwd op den berg Zion. met een groten ijver; ja, met grote grimmigheid heb Ik over haar geijverd Te weten, om Zion te verlossen van de schande en schade, die hare vijanden haar aangedaan hebben. Ik ben met groten toorn ontstoken over degenen, die haar tiranniek vervolgd en benauwd hebben, te weten de Babyloniërs. Verg. Jes. 9:6 en de aantekening aldaar..

3. Alzo zegt de HEERE: Ik ben wedergekeerd tot Sion, en Ik zal in het midden van Jeruzalem wonen; en Jeruzalem zal geheten worden een stad der waarheid, Dat is, ene stad in welke de liefhebbers der waarheid en

heiligheid wonen zullen en waar de waarheid zal gepredikt en aangenomen worden; verg. Zach. 8:8,16; Zef. 3:13; 1 Tim. 3:15. Zie het tegendeel, Jes. 1:21. en de berg des HEEREN der heirscharen, een berg der heiligheid.

4. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Er zullen nog oude mannen en oude vrouwen zitten op de straten van Jeruzalem; een ieder zal zijn stok in zijn hand hebben vanwege de veelheid der dagen. Vanwege zijn ouderdom.
5. En de straten dier stad zullen vervuld worden met knechtjes en meisjes, spelende op haar straten. Te weten, van Jeruzalem.
6. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Omdat het Te weten, hetwelk straks gezegd is. wonderlijk is in de ogen Of, *onmogelijk*, gelijk Gen. 18:14. Wat bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. van het Te weten, hetwelk straks gezegd is. overblijfsel dezes volks in deze dagen, Dat is, te dezer tijd, alzo ook in Zach. 8:9,23. zou het Te weten, hetwelk straks gezegd is. *daarom* ook in Mijn ogen wonderlijk zijn? spreekt de HEERE der heirscharen.
7. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal Mijn volk verlossen De zin is: Ik zal mijn volk verzamelen en samenbrengen, door de predikatie van het heilig *Evangelie*, van alle hoeken en kanten der ganse wereld. Verg. Matth. 8:11, en Luk. 13:29. uit het land des opgangs, en uit het land des nedergangs der zon.
8. En Ik zal hen herwaarts brengen, dat zij in het midden van Jeruzalem wonen zullen; Dat is, zij zullen ledematen mijner kerk zijn. en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn, in waarheid en in gerechtigheid. Dat is, Ik zal hun zekerlijk geven hetgeen Ik hun beloofd heb, en Ik zal hen rechtvaardig maken door *Jezus Christus*. Verg. Hos. 2:18,19.

9. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Laat uw handen sterk zijn, Dat is, vaart dapper voort met den bouw des tempels, bezijden stellende uw eigen voordeel, den kwaden raad der te zeer achterdochtige mensen, of de vrees der vijanden; hoort en gehoorzaamt de woorden en vermaningen der profeten alleen, als daar zijn Haggai, ik Zacharia en anderen. Zie Ezra 5:1,2. gijlieden, die in deze dagen deze woorden gehoord hebt uit den mond der profeten, die geweest zijn ten dage, Anders, *dat men van dien dag aan, als de grond gelegd is aan het huis des Heeren der heirscharen, de tempel zou gebouwd hebben.* als de grond van het huis des HEEREN der heirscharen gelegd is, dat de tempel gebouwd zou worden.
10. Want voor die dagen Te weten, in welke nu niet voortgevaren is met den bouw des tempels. kwam des mensen loon te niet, Naar de Hebr. letter, *was het loon des mensen niet*. De zin is: Gelijk gijlieden traag en spaarzaam waart in het opbouwen van den tempel, alzo was ook de Heere traag en spaarzaam in ulieden zijnen zegen te geven, maat alle ding was duur, en gij werdt van uwe vijanden jammerlijk geplaagd. Ja het was al tevergeefs wat gijlieden bij de hand naamt, God vervloekte al uwen arbeid. Zie Hagg. 1:6,10, en Hagg. 2:16,17. en het loon van het vee Of, *van het dier*; te weten van het lastdragende vee, of dier, als daar zijn paarden, kemels, ezels, ossen, enz. De mensen verdienden geen geld daarmede, daar was niets te doen. was geen; Dat is, al hun arbeid was tevergeefs, het land droeg gene vruchten, ofschoon het bearbeid en bebouwd werd. en de uitgaande en de inkomende hadden geen vrede Dat is, niemand mocht of kon met vrede uit of in Jeruzalem komen; de lopende en stropende soldaten, ja zelfs enige uwer vijanden, die ulieden uwe welvaart misgunden en niet gaarna zagen dat Jeruzalem weder opgebouwd werd, deden ulieden allen hinder en schade, waar zij konden of mochten. Verg.

hiermede de dreigementen Gods, Deut. 28:16,19; 2 Kron. 15:5. **vanwege den vijand**, Of, *vanwege de benauwing*. Het Hebr. woord betekent een vijand en een vijandelijke benauwing. **want Ik zond alle mensen**, De zin is: Ik beschikte door mijn rechtvaardig oordeel dat de mensen elkander vervolgden en verdierven; ja Ik zond hen tegen elkander aan. De Heere gebruikt dikwijls kwade instrumenten om zijn goede voornemen uit te voeren. Zie Joel 2:25. **een iegelijk tegen zijn naaste**.

11. Maar nu zal Ik Te weten, nu gij in den bouw van den tempel kloekelijk voortvaart, betonende dat u mijn godsdienst ter harte gaat, zo zal Ik mij tegen de overgeblevenen zo streng niet bewijzen. **aan het overblijfsel dezès volks niet wezen, gelijk in de vorige dagen**, Te weten, toen de bouw van den tempel stil bleef staan. **spreekt de HEERE der heirscharen**.

12. Want het zaad zal voorspoedig zijn, Hebr. *het zal zaad des vredes zijn*; dat is, het zal wel gedijen, het zal in vrede gezaaid worden en in vrede opwassen. **de wijnstok zal zijn vrucht geven, en de aarde zal haar inkomen geven, en de hemelen zullen hun dauw geven; en Ik zal het overblijfsel dezès volks dit alles doen erven**. Dat is, laten genieten, te bezitten geven, achtervolgens de beloften Gods; Deut. 28:8,11,12; Ps. 65:10, en Ps. 67:7; Joel 2:22.

13. En het zal geschieden, gelijk als gij, o huis van Juda! en gij, o huis Israels, geweest zijt een vloek onder de heidenen, Dat is, met allerlei vloek, jammer en ellende als overstelpt. **alzo zal Ik ulieden behoeden, en gij zult een zegening wezen**; Dat is, gij zult van mij gezegend en met allerlei goed begenadigd worden. Zie Gen. 12:2, en vrg. Hagg. 2:20. **vreest niet, laat uw handen sterk zijn**.

14. Want alzo zegt de HEERE der heirscharen: Gelijk als Ik gedacht heb Zie Ezech. 18:19,20 en de aantekeningen aldaar. **ulieden** Die van het Joodse volk, zo

de vaderen als die nog uit de gevangenschap overig waren. **kwaad te doen, Dat is, te plagen**. toen Mij uw vaderen grotelijks vertoornden, zegt de HEERE der heirscharen, en het heeft Mij niet berouwd;

15. Alzo denk Ik wederom in deze dagen goed te doen aan Jeruzalem, en aan het huis van Juda; **vreest niet!**

16. Dit zijn de dingen, die gij doet zult: **spreekt de waarheid, een iegelijk met zijn naaste; oordeelt de waarheid en een oordeel des vredes in uw poorten**. Dat is, in uw openbare samenkomsten en gerechtsbanken, die men eertijds in de stadspoorten placht te houden; zie Gen. 34:20; Deut. 22:15.

17. En denkt niet de een des anderen kwaad in ulieder hart; en hebt een vals en eed niet lief; want al deze zijn *dingen*, die Ik haat, **spreekt de HEERE**.

18. Wederom geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:

19. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Het vasten der vierde, Ingesteld ter gedachtenis dat de stad is doorgebroken geworden; Jer. 25:7. en het vasten der vijfde, Zie Zach. 7:3. en het vasten der zevende, Zie Zach. 7:5. en het vasten der tiende *maand*, zal den huize van Juda Dat is, stam, geslacht van *Juda*. **tot vreugde, en tot blijdschap**, De zin is: Al het leed, hetwelk gijlieden totnogtoe gehad hebt, zal in vreugde veranderd worden; te weten, bij zoverre gij u tot den Heere bekeert en naarstig zijt in het opbouwen van mijn huis. **en tot vrolijke hoogtijden wezen; hebt dan de waarheid en den vrede lief**.

20. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Nog zal het geschieden, Dit is een profetie van de roeping en bekering der heidenen tot *Christus*; zie de vervulling in

Hand. 2:5, enz., en Hand. 8:27, en Hand. 10:1. dat de volken, en de inwoners van vele steden komen zullen;

21. En de inwoners der ene *stad* zullen gaan tot *de inwoners* der andere, zeggende: Laat ons vlijtig henengaan, Anders: *laat ons gaan, laat ons gaan.* Hebr. *laat ons gaande gaan.* Om te smeken het aangezicht des HEEREN, en om den HEERE der heirscharen te zoeken; ik zal ook henengaan. Aldus zal de een tot den ander spreken. Anders, *laat mij ook heengaan.*

22. Alzo zullen vele volken, en machtige heidenen komen, Of, *mchtig velen;* dat is, sterk in getal, grote hopen. om den HEERE der heirscharen te Jeruzalem te zoeken, en om het aangezicht des HEEREN te smeken.

23. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Het zal in die dagen geschieden, dat tien mannen, Dat is, velen, gelijk in Lev. 26:26. Hiermede wordt te verstaan gegeven dat de heidenen in groot getal en met groten ijver zich zullen begeven tot de Christelijke kerk, die eertijds alleen bij Joden was. Verg. Jes. 2:3; Micha 4:2. uit allerlei tongen der heidenen, grijpen zullen, ja, de slip grijpen zullen van een Joodsen man, Of, *zoom.* Hebr. *vleugel,* te weten vleugel of slip van het kleed. zeggende: Wij zullen met ulieden gaan, Of, *laat ons met ulieden gaan.* want wij hebben gehoord, *dat God met ulieden is.*

Zacharia 9

1. De last van het woord des HEEREN

Dat is, een lastige en bezwaarlijke profetie, of voorzegging, die het land Chadrach Het schijnt dat dit land Syrië betekent, dewijl hier straks *Damaskus* bijgevoegd wordt, zijnde de hoofdstad van Syrië. Enigen menen dat Chadrach de naam is van een afgod, welken de Syriërs eerden. Anderen vertalen het woord *van het land der eer,* of *derheerlijkheid,* of *van het heerlijke land;* anderen: *van het land dat rondom u ligt, o Juda.*

overkomen zou; zie Jes. 13:1 de aantekening aldaar. over het land Of, *in,* of *tegen.* Chadrach Het schijnt dat dit land Syrië betekent, dewijl hier straks *Damaskus* bijgevoegd wordt, zijnde de hoofdstad van Syrië. Enigen menen dat Chadrach de naam is van een afgod, welken de Syriërs eerden. Anderen vertalen het woord *van het land der eer,* of *derheerlijkheid,* of *van het heerlijke land;* anderen: *van het land dat rondom u ligt, o Juda.* en *Damaskus,* Hebr. *Dammesek.* Anders: *ofschoon Damaskus zijne rust is. deszelfs rust;* Dat is, waar het zich op verlaat. Of, *alhoewel het zich op Damaskus verlaat en daarop gerust is.* Anderen: *maar Damaskus zal zijne,* te weten de *rust* van den last *zijn;* dat is, het zal *Damaskus* ook op het laatste nog treffen. Anderen: *en Damaskus zal zijne rust zijn;* dat is, Gods toorn zal op Damaskus rusten; dat is, die stad alzo weinig verschonen gelijk als de rest. want de HEERE Hebr. *den Heere is een oog;* dat is, de Heere heeft een oog over alle andere mensen in wat land die zijn, zowel als over de Joden. En versta hier door *het oog des Heeren* zijne voorzienigheid, dat is de overal-tegenwoordige kracht des Heeren, waardoor Hij den hemel en de aarde regeert, met alles wat daarin is. heeft een oog over den mens, gelijk over al de stammen Israels.

2. En ook zal Hij Te weten, de Heere. Hamath Zie Num. 13:21. met dezelve Te weten, oog. Anders: *Hamath zal dezelve bepalen;* Dat is, Hij zal de Syriërs ordineren hoe *wijd en hoe ver zij Te weten, Tyrus, dat is, de inwoners van tyrus, alsook de Sidoniërs. zullen gaan en staan, ten beste van zij Te weten, Tyrus, dat is, de inwoners van tyrus, alsook de Sidoniërs.* Anderen nemen het aldus: *Ook zal die last Hamath bepalen.* Het is dezelfde zin. dat is, Hamath zal aan de grenzen daarvan liggen. Zie Joz. 19:35. Anders: *door dezelve,* te weten rust van den last. **bepalen;** Dat is, Hij zal de Syriërs ordineren hoe *wijd en hoe ver zij Te weten, Tyrus, dat is, de inwoners van tyrus, alsook de Sidoniërs. zullen gaan en staan, ten beste van zij Te weten, Tyrus, dat is, de inwoners van tyrus, alsook de Sidoniërs.* Anderen nemen het aldus: *Ook zal die last Hamath bepalen.* Het is

dezelfde zin. Tyrus en Sidon, hoewel zij Te weten, Tyrus, dat is, de inwoners van tyrus, alsook de Sidoniërs. **zeer wijs is;** Naar hunne mening. Zie Ezech. 28:3 de aantekening aldaar, enz.

3. En Tyrus zich sterkten gebouwd heeft, en zilver verzameld heeft als stof, Dat is, in zeer groten overvloed. Verg. 1 Kon. 10:27, en 2 Kron. 9:27; zie ook Ps. 78:27. **en fijn goud als slijk der straten;**

4. Ziet, de HEERE zal haar uit het bezit stoten, Of, *arm maken*, daar zij tevoren de rijkste en voortreffelijkste was. **en Hij zal haar vesting** De zin is: Of wel de Tyriërs menen dat zij onwinbaar zijn, ten aanzien dat zij rondom in en aan de zee gelegen zijn, zo zullen zij nochtans Gods oordeel niet ontgaan; maar zullen door het vuur verteerd worden. Dit is geschied door *Alexander den Grote*, gelijk *Curtius lib. 4*, en *Doid. Siculus lib. 17* getuigen. Enigen verstaan hier door *hare vesting* haar sterke en machtige scheepssterkte. **in de zee verslaan; en zij zal met vuur verteerd worden.**

5. Askelon zal het zien, Dat is, als Askelon den ondergang van Tyrus zien zal, zo zal het vrezen. *Askelon* en de andere steden, die hier meer genoemd staan, lagen in der Filistijnen land, en worden door dezelve de Filistijnen zelf verstaan. **en zal vrezen; desgelijks Gaza, en zal grote smart hebben,** Als ene vrouw, die in barendsnoed is. **mitsgaders Ekron, dewijl hetgeen, waar zij op zagen, hen** Dat is, hen in hunne hoop bedrogen heeft. Want *Alexander de Grote* heeft de stad *Tyrus* ingenomen en verheerd. Zie een gelijk voorbeeld Jes. 20:5,6. **heeft te schande gemaakt; en de koning van Gaza** Dat is, de vorst. Want het land der Filistijnen was in vijf vorstendommen afgebeeld. **zal vergaan,** Dat is, daar zal geen vorst of koning meer te Gaza zijn. **en Askelon zal niet bewoond worden.**

6. En de bastaard Dat is, een vreemde uitlandse koning, met allerlei vreemd ongebonden en ongeacht volk, die zullen de huizen, hoven en akkers bezitten. **zal te**

Asdod wonen, Te weten, als heer en meester van die stad. **en Ik zal den hoogmoed der Filistijnen uitroeien.** Hovaardij, pracht, heerlijkheid; dat is, hetgeen waar zij zich op verhovaardigen. Verg. Lev. 26:19.

7. En Ik zal zijn bloed Te weten, nadat Ik hen zal gestraft of getuchtigd, en tot mijn volk zal aangenomen hebben, dat zal Ik hem *te weten de Filistijn* reinigen van zijne zonden, inzonderheid van de doodslagen, welke zij begaan hebben. Hebr. *bloeden*. Hier belooft God dat Hij ook de heidenen tot zijn volk zal aannemen en in zijne kerk inlijven. **uit zijn mond wegdoen, en zijn verfoeiselen** Versta, de afgoden en hunne offeranden. **van tussen zijn tanden;** Dat is, Ik zal maken dat zij er niet meer van spreken zullen, Ps. 16:4. Of, Ik zal maken dat zij het vlees, hetwelk hunnen afgoden geofferd is, niet meer eten zullen. **also zal hij ook** Te weten, de Filistijn, het Filistijnse volk. Of, *hij ook*; dat is, niet alleen het gemene volk, maar ook de koning zelf. **onzen God overblijven;** Dat is, tot Gods volk en gemeente der gelovigen aangenomen worden. Zie Zach. 8:23. **ja, hij zal zijn als een vorst in Juda, Of, als een leidsman;** dat is, zij zullen in Gods kerk in groot aanzien wezen en anderen in godzaligheid voorgaan en een voorbeeld zijn. **en Ekron als de Jebusiet.** Dat is, die van Ekron zullen ook te Jeruzalem, te weten in het geestelijke Jeruzalem wonen, gelijk eertijds de Jebusieten in de stoffelijke stad Jeruzalem gewoond hebben, en de Jebusieten zullen ook tot Gods volk aangenomen worden.

8. En Ik zal Mij rondom Of, *omtrent, of, bij mijn huis*; te weten, door mijne engelen; Ps. 34:8, en Ps. 121:3,4, en Ps. 124:1,2,8. **Mijn huis legeren,** Dat is, rondom mijne kerk; 1 Tim. 3:15. **vanwege het heirleger,** Te weten, vanwege het heirleger of het kreigsvolk van den vijand, opdat hij mijn huis niet aantaste of beschadige, als het over en weder loopt. Zie Zach. 2:5. **vanwege den doorgaande, en vanwege den wederkerende, opdat de drijver** Dat

is, de vijand. **niet meer door hen doorga; want nu heb Ik *het* met Mijn ogen** Te weten, mijn huis. **aangezien.** Versta hier, een vriendelijk en genadig aanzien. Zie Deut. 12:13. Verg. Exod. 3:7; Hand. 7:34.

9. Verheug u zeer, gij dochter Sions! Dat is, gij volk van Jeruzalem, ja gij volk Gods, zo Joden als heidenen. **juich, gij dochter Jeruzalems! Ziet, uw Koning** Te weten, *Christus Jezus.* **zal u komen,** Tot uw best, tot uwe hulp; zie Jes. 62:11, enz.; Matth. 21:5. **rechtvaardig, en Hij is een Heiland;** Of, *verlosser,* die al zijne uitverkorenen verlossen zal uit het geweld des duivels, van den dood en van al hunne vijanden. Anders: *die met heil voorzien is; of behouden is,* te weten uit zijn lijden, door zijn eigen goddelijke kracht, om zijne kerk zalig te maken. Verg. Jes. 53: 8; Hebr. 5:7. **arm,** Slecht, verachtzaam, in de gedaante van een knecht, Filip. 2:7, enz. **en rijdende op een ezel, en op een veulen,** Of, *namelijk.* **een jong der ezellen.** Dat is, hetzelfde wat Hij straks gezegd heeft; zie Matth. 21:5; Joh. 12:14.

10. En Ik zal de wagens Dat is, Ik zal mijne kerk vrede geven, alzo dat zij noch krijgswagens, noch paarden, of andere wapenen meer zal behoeven, de heidenen met de kerk van *Christus* verzoend zijnde; zie Jes. 2:2,4; Hos. 2:17; Hand. 10:34, enz.; Ef. 2:17. **uit Efraim uitroeien,** Onder den stam van Efraïm verstaat Hij als de tien stammen van Israël, en door dezelve zijne kerk. **en de paarden uit Jeruzalem;** Dat is, uit den stam van Juda. **ook zal de strijdboog uitgeroeid worden, en Hij zal den heidenen vrede spreken;** Dat is, vrede leren, namelijk door de predikatie van het heilg *Evangelie* zal Hij den vrede of verzoening met God verkondigen. **en Zijn heerschappij zal zijn van zee tot aan zee,** Dat is, zij zal zich strekken; zie Ps. 2:8. **en van de rivier tot aan de einden der aarde.** Versta hier, de rivier Frath, of *Eufraat,* en ziet Ps. 72:8 de aantekening aldaar, en Exod. 23:31. Door deze plaatsen, bij

de Joden bekend, moet men ook andere meer verstaan, ja de mening is dat de heerschappij van *Christus* zich zou uitbreiden over de ganse aardbodem.

11. U ook aangaande, o Sion! door het bloed uws verbonds, Of, *in.* De zin is: In of door de kracht van het bloed van *Jezus Christus,* waarmede Ik het verbond, met u ingegaan, bevestigen zal, heb Ik, of zal Ik uwe gavangenen, die met de banden der zonden gebonden zijn, verlossen uit den kuil, dat is, uit het geweld der hel en des duivels, waaronder zij anders hadden moeten versmachten in een geestelijken dorst, door het gevoel van den zwaren toorn Gods, die op hen lag. **heb Ik uw gebondenen uit den kuil, daar geen water in is, uitgelaten.**

12. Keert gijlieden weder tot de sterkte, De Joden, die nog in Babel gebleven waren, worden genodigd naar de stad en den tempel van Jeruzalem zich te begeven. Doch tegelijk wordt hier te kennen gegeven dat al degenen, die de verlossing, welke God door *Christus* beloofd heeft, wenschen deelachtig te worden en voor des duivels geweld en listen beschut en beschermd te zijn, zich tot de kerk Gods begeven moeten, welke is de rechte hemelse Jeruzalem. **gij gebondenen,** Hebr. *gij gebondenen der hoop,* of der verwachting; dat is, gijlieden wien de hoop gegeven is, of die de hoop hebt dat gij van uwe banden zult verlost worden. **die daar hoopt! ook heden verkondig Ik** Gelijk Ik het dikwijls vóór dezen tijd verkondigd heb, alzo verkondig Ik het nu ook, **dat Ik u dubbel zal wedergeven;** De zin is: Ik zal u veel grotere gaven geven dan de verlossing uit de Babylonische gevangenschap is, namelijk geestelijke weldaden, als daar zijn vergeving der zonden, vernieuwing van het gemoed door den Heilige Geest en een eeuwig leven.

13. Als Ik Mij Juda Hier wordt het volk Gods schut en scherm beloofd tegen de vijanden, die hen bevechten en bestrijden zouden, doch alzo, dat het niet zonder strijd en gevecht afgaan zou, gelijk zulks gebleken is in de oorlogen, die de Macchabeën tegen de

koningen van Azië en Syrië gevoerd hebben. **zal gespannen**, Hebr. *getreden*; want de voetbogen werden getreden als men ze spande. Anderen vertalen de eerste woorden van dit vers aldus: *Nadat ik mij Juda als een boog zal gespannen en Efraïm als een pijlkoker zal gevuld hebben. en ik Efraïm den boog zal gevuld hebben; Te weten, met pijlen, om tegen de vijanden te strijden. en ik uw kinderen, o Sion! zal verwekt hebben tegen uw kinderen, o Griekenland!* Te weten, tegen de nakomelingen van *Alexander den Grote*, de koningen in Azië en Syrië, tegen welke God de Heer de Joden wonderbaarlijk beschut en bescherm heeft. Zie de boeken der Macchabeën en de geschiedenissen van *Josefus*. **en u gesteld zal hebben O Zion. als het zwaard van een held.**

14. **En de HEERE zal over henlieden verschijnen**, Te weten, over de Joden. Anderen, over Juda en Efraïm. Anderen, *tegen hen*, te weten, de Grieken. **en Zijn pijlen** Hebr. *zijn pijl*. **zullen uitvaren als een bliksem**; Te weten, uit den hemel, tegen de vijanden van zijn volk. **en de Heere HEERE zal met de bazuin blazen, en Hij zal voorttreden met stormen uit het zuiden.** *Of, als een onweder.* De zin is: Hij zal zich met zulk ene onstuimigheid op de vijanden der kerk werpen, gelijk de stormen, die uit het zuiden komen; zie Jes. 21:1 de aantekening aldaar, en verg. Joz. 10:11, en 2 Sam. 5:24.

15. **De HEERE der heirscharen zal hen beschutten**, Te weten, Dat is, zij zullen hunne goederen met vrede en met vreugde genieten, nadat hunne vijanden zullen verdelgd zijn. de Joden, strijdende tegen de Grieken. **en zij zullen eten**, Dat is, zij zullen hunne goederen met vrede en met vreugde genieten, nadat hunne vijanden zullen verdelgd zijn. **nadat zij de slingerstenen** Dat is, de vijanden, die met slingerstenen op hen geworpen hebben. Anderen zetten deze woorden aldus over: *En zij zullen hen met slingerstenen tenonder brengen.* Eertijds plachten de krijgslieden niet alleen met pijlen, maar ook met slingers tegen

elkander te vechten; zie Richt. 20:16. **zullen ten ondergebracht hebben; zij zullen ook drinken, en een gedruis maken als de wijn; en zij zullen vervuld worden**, Dat is, zij zullen overvloed hebben van allerlei goederen, gelijk het bekken, hetwelk bij het altaar placht te staan, vol bloed van het geslachte vee was, en gelijk men al de hoeken van het altaar met hetzelfde bloed placht te begieten of te besprengen, Lev. 3:2,8,13, en Lev. 7:2. Geestelijkerwijze dit genomen zijnde is het te zeggen: Zij zullen God danken voor de weldaden, die zij van Hem ontvangen zullen. Verg. Ef. 5:18,19,20. **gelijk het bekken, gelijk de hoeken des altaars.**

16. **En de HEERE, hun God, zal ze te dien dage behouden**, *Of, verlossen, of heil verschaffen, of zaligmaken*, als zijnde de herder van zijn volk; zie Ps. 100:3; Joh. 10. **als zijnde de kudde Zijns volks; want gekroonde stenen** Dat is, kolommen, of gedenkpijlen met kransen en kronen versierd. Anderen nemen het in deze zin: *Want zij zullen op de aarde verheven worden als stenen der kronen*; dat is, gelijk als kostelijke edele stenen, die de koningen in hunne kronen dragen. Hebr. *stenen der kroon*. **zullen in Zijn land**, Te weten, in het Joodse land, hetwelk *het land Gods en het heilige land* genoemd wordt. **als een banier**, Tot een teken van overwinning, die God zijn volk over hunne vijanden verleend had, of verlenen zou. **opgericht worden.**

17. **Want hoe groot zal zijn** Te weten, des Heeren; *of hare*, te weten der kerk. **goed wezen** Dat is, zijne gelukzaligheid. De zin is: Hoe grotelijks zal de Heere zijne kerk zegenen, die vervullende met eer en met heerlijkheid! **en hoe groot zal zijn** Te weten, des Heeren; *of hare*, te weten der kerk. **schoonheid wezen!** Het koren zal de jongelingen, Dat is, God zal hun overvloed van koren en van wijn geven, waarover zich de jonge lieden zullen verheugen en vrolijk zijn. Verg. Jes. 9:2. Verg. ook Jer. 48:33. **en de most zal de jonkvrouwen sprekende maken.** *Of,*

overvloedig vrucht doen voortbrengen, te weten, de vrucht der lippen. Verg. Jes. 57:19.

Zacharia 10

- 1. Begeert van den HEERE regen,** De zin is: Indien gij enig ding van doen hebt, verzoekt zulks van den Heere met uwe gebeden, hetzij regen om uwe vruchten te doen wassen, of iets dergelijks, maar loopt niet tot de afgoden, gelijk uwe vaders gedaan hebben, waarom Ik hen gestraft heb. **ten tijde des spaden regens;** Van spaden regen, zie Deut. 11:14, en verg. Hagg. 1:10, en Hagg. 2:18; Zach. 8:12; zie ook Spreuk. 16:15; Joel 2:23. **de HEERE maakt de weerlichten;** Of, *regenvlagen, of plasregen, regenachtige wolken.* Zie Job 38:25. **en Hij zal hun** Of, *daar,* te weten, die Hem daarom zullen bidden. Het is ene verandering van personen, *haar, of hen,* voor *ulieden.* **regen genoeg geven** Hebr. *regen des plasregens, of regen ja plasregen;* alzo staat er in Ps. 40:3; *slijk des modders,* voor dikke slijk. **voor ieder kruid op het veld.**
- 2. Want de terafim spreken ijdelheid,** Of, *zekerlijk, gewisselijk,* enz. Dat is, de reden, waarom de godzaligen van God verzoeken hetgeen hun van node is, te weten, omdat de afgoden niets dan ijdelheid zij Te weten, de Joden van uwe vaders.n; zie Ps. 115:3,4, enz. Zie ook Jer. 10:8; Hab. 2:18; van terafim zie Gen. 31:19. **en de waarzeggers zien valsheid,** Dat is, hier te zeggen profeteren of voorzeggen, te weten, door den mond hunner profeten. **en zij** Te weten, de Joden van uwe vaders. **spreken ijdele dromen,** zij Te weten, de Joden van uwe vaders. **troosten met ijdelheid;** daarom Te weten, omdat zij Te weten, de Joden van uwe vaders. de beelden geeerd en de waarzeggers geloofd hebben. **zij** Te weten, de Joden van uwe vaders.n **zij** Te weten, de Joden van uwe vaders. **henengetogen als schapen,** Te weten, in de gevangenschap naar Babylonië. **zij** Te weten, de Joden van uwe vaders. **zij** Te weten, de Joden van uwe vaders.n **onderdrukt geworden; want er was**
- geen herder.** Dewijl de priesters en de regenten hun ambt niet betrachtten, noch het volk van die afgoderij aftrokken. Verg. Jer. 23:1; Ezech. 34:2; Matth. 9:36.
- 3. Tegen de herders** Van welke in Zach. 10:2 gesproken wordt. **was Mijn toorn ontstoken, en over de bokken** Dat is, regenten, of de rijken en geweldigen, gelijk Jes. 14:9; Ezech. 34:17; Dan. 8:5. **heb Ik bezoeking gedaan;** Te weten, in mijn toorn. **maar de HEERE der heirscharen zal Zijn kudde bezoeken,** Dat is, nadat Hij zijn volk zal gekastijd hebben, zo zal Hij hen toerusten als een schoon versierd paard; dat is, Hij zal hun hart en moed geven om hunne vijanden te kunnen wederstaan en te overwinnen. Dit, geesterlijkerwijze verstaan zijnde, betekent dat God zijne kerk begaift en sterkt met de kracht van zijn Heilige Geest, dat zij den duivel en anderen hunne vijanden dapperen wederstand doen en onder hunne voeten treden kunnen; Rom. 16:20. **het huis van Juda, en Hij zal hen stellen,** Dat is, toerusten. **gelijk het paard Zijner majesteit in den strijd.** Dat is, als zijn heerlijk en versierd paard, op hetwelk Hij in den strijd of krijg zijn eigen persoon vertrouwt.
- 4. Van hetzelfde** Van, of uit het huis van Juda, dat is de kerk zelve zal God zijn volk met voorstanders verzorgen. Anders: *van Hem,* te weten, van den Heere, namelijk tot beschutting van zijn volk. **zal de hoeksteen,** Hebr. *de hoek.* Zie Zef. 1:16 de aantekening aldaar, en Zef. 3:6. De oversten des volks worden ook in 1 Sam. 14:38; Jes. 19:13, *hoeken genoemd.* **van hetzelfde zal de nagel,** Of, *pin,* te weten met welke men de tenten uitspant en vastmaakt, hier betekenende *overste,* gelijk Jes. 22: 23,25. Doch hier inzonderheid *krijgsoverste,* gelijk blijkt uit de naastvolgende woorden. **van hetzelfde zal de strijdboog, te zamen zullen van hetzelfde alle drijvers voortkomen.** Hebr. *alle, of elk drijver.*
- 5. En zij zullen zijn als de helden,** Te weten, die van het huis van Juda en alle ware

ledematen der kerk. Want deze woorden passen op hetgeen in Zach. 10:3 gezegd is. die in het slijk der straten treden Anders: *die hunne vijanden vertreden zullen in den strijd, als het slijk der straten.* in den strijd, en zij zullen strijden; want de HEERE zal met hen wezen; en zij zullen die beschamen, Dat is, te schande maken. die op paarden rijden. Dat is, de vijanden der kerk Gods, onaangezien zij te paard ten strijde wel toegerust zijn.

6. En Ik zal het huis van Juda versterken, en het huis van Jozef Versta hierdoor vooreerst de tien stammen, daarna alle ware Israëlieten, die mede tot de kerk van *Christus* zullen vergaderd worden. zal Ik behouden, Of, *verlossen*, gelijk in Zach. 9:16. en Ik zal hen weder inzetten; Het Hebr. woord, hetwelk in den tekst staat, schijnt uit twee ineengesmolten woorden te bestaan. *Ik zal hen instellen en wederbrengen.* Anders: *Ik zal hen gerustelijk zetten*, of doen wonen. want Ik heb Mij hunner ontfermd, en zij zullen wezen, alsof Ik hen niet verstoten had; want Ik ben de HEERE, hun God, en Ik zal ze verhoren.

7. En zij zullen zijn Anders: *en de Efraïmieten zullen zijn als een held.* als een held van Efraim, Dat is, dapper en welgemoed. Verg. Ps. 78:9, enz. en hun hart zal zich verblijden, als *van* den wijn; en hun kinderen zullen het zien, Dat is, met blijdschap aanschouwen, horen, vernemen. en zich verblijden, hun hart zal zich verheugen in den HEERE. Vanwege den Heere, te weten vanwege zijn genadige bescherming.

8. Ik zal hen toesissen, Dat is, beroepen en in mijne kerk verzamelen door de predikatie van het heileg *Evangelie*, Matth. 11:28; Mark. 16:20; Joh. 7:37. Verstaat men dit sissen of samenroepen van ene vergadering van het volk Gods, om hunnen vijanden tegenstand te doen, zo is het een bewijs, dat God zeer lichtelijk, als het Hem belieft, grote heirlegers kan doen vergaderen. Zie Jes. 5:25 de

aantekening aldaar, en Jes. 7:18. en zal ze vergaderen, want Ik zal ze verlossen; Of, *als Ik hen verlossen zal*, te weten, door het bloed en den geest van mijnen Zoon *Jezus Christus*. en zij zullen vermenigvuldigd worden, Of, *zij zullen veel, of groot worden, gelijk, enz. gelijk zij te voren vermenigvuldigd waren.*

9. En Ik zal hen onder de volken zaaien, Dat is, Ik zal mijne kerk, die door de ganse wereld verstrooid zal zijn, uitbreiden en vruchtbaar maken, als het gezaaide zaad. Zie Hos. 2:22. Zie de volbrenging Hand. 2:5, en Hand. 8:1,4; 1 Petr. 1:1. en zij zullen Mijner gedenken Dat is, in mij geloven, mij aanroepen en dienen; ja ook mijn naam verkondigen. Dit is inzonderheid geschied ten tijde der predikatie van het heilig *Evangelie* door de apostelen en hunne metgezellen. in verre plaatsen; en zij zullen leven met hun kinderen, Dit is te verstaan van een geestelijk leven; doch sommigen nemen het voor wel en gelukkiglijk hier op aarde leven. en wederkeren. Te weten, tot God door bekering of tot hun aardse bezittingen, verlost zijnde uit de handen hunner vijanden.

10. Want Ik zal ze wederbrengen uit Egypteland, en Ik zal ze vergaderen uit Assyrie; en Ik zal ze in het land van Gilead en Libanon brengen, maar het zal hun niet genoeg wezen. Ander: *maar daar zal niet plaats genoeg voor hen gevonden worden*; te weten, om te wonen, zij zullen te machtig in getal zijn. Van de betekenis van het Hebr. woord, zie Num. 11:22 de aantekening aldaar, Hos. 12:9.

11. En Hij zal door de zee gaan, Te weten, de *heer Christus*. die benauwende, Hebr. *Hij zal door de zee gaan met benauwdheid*, of *benauwing*. De zin is: Hij zal de zee beangstigen, gelijk Hij eertijds de Rode zee beangstigd heeft. Zie Ps. 114:3; Jes. 11:15, enz. dat is, God zal zijnen uitverkorenen een wonderlijken doorgang openen, om uit het geestelijke Egypte dezer wereld in het hemelse Kanaän te gaan. Anderen, *en het te weten mijn volk zal door de zee der benauwdheid* of der beangstiging

doorgaan, eer het in het hemelse Kanaän zal gesteld worden. en Hij zal de golven in de zee slaan, Te weten, de Heer. Die zal alle hindernissen uit den weg nemen. en al de diepten der rivieren zullen verdrogen; dan zal de hoogmoed van Assur Of, *de hoogheid*. nedergeworpen worden, en de scepter van Egypte zal wegwijken.

12. En Ik zal hen sterken Te weten, God de Vader zal mijn volk versterken. in den HEERE, Dat is, in het geloof aan *Jezus Christus*, die het Hoofd zijner kerk is. en in Zijn Naam zullen zij wandelen, spreekt de HEERE.

Zacharia 11

1. Doe uw deuren open, Poorten, vastigheden, sloten, kastelen. Het is een profetie, dat de Joden uitgeroeid en verstrooid zouden worden, die *Christus* en de predikatie van het heilig *Evangelie* versmaden zouden. o Libanon! De profeet wendt zijne rede tot de bossen en bergen, hier en in het volgende vers, willende te kennen geven dat geen ding God, als Hij straffen wil, kan hinderen en tegenstaan. *Libanon* is een berg, gelegen aan het noordelijke einde van Kanaän. opdat het vuur Dat is, opdat uwe vijanden, en hier bij name de Romeinen, uwe steden innemen en uw land verderven. uw cederen vertere. Dat is, de grootste en voortreffelijkste onder ulieden. Zie Richt. 9:15.

2. Huilt, gij dennen! Versta hierdoor het gemene volk onder de Joden. dewijl de cederen gevallen zijn, Dat is, de oversten en de voornaamsten onder de Joden. dewijl die heerlijke *bomen* verwoest zijn; Of, *personen*. huilt, gij eiken van Basan! Dat is, gij machtige inwoners van Basan. Verg. Ezech. 27:6. dewijl het sterke woud Te weten, de Libanon. nedergevallen is. Hebr. *nedergedaald is*, of *nedergekomen is*; dat is, nedergehouwen of afgehouden is.

3. Er is een stem des gehuils der herderen, dewijl hun heerlijkheid verwoest is; Dat is, de voornaamste burgerschap, en vast al het volk, waarin de eer der prinsen is bestaande; Spreuk. 14:28. Anderen verstaan hierdoor *de heerlijkheid* den tempel; anderen de gehele stad Jeruzalem; sommigen ook het gehele Joodse land; zie Dan. 11:16,41. een stem des gebruls der jonge leeuwen, Dat is, der moedige krijgers. dewijl de hoogmoed Of, *de voortreffelijkheid*. van de Jordaan verwoest is. Dat is, van het Joodse land aan de Jordaan gelegen.

4. Alzo zegt de HEERE, mijn God: Weidt Dit beveelt de Heere den profeet Zacharia in het gezicht, of in een figuur, aanwijzende dat *Christus*, de ware en overste Herder zijner kerk, van zijn hemelsen Vader bevel ontvangen had zorg te dragen voor zijn arm volk, hetwelk van de boze regenten verdrukt werd. Dit bevel wordt ook aan alle getrouwe herders, staande onder hun Hoofd *Christus* gegeven. deze slachtschappen. Versta, het gemene volk onder de Joden, hetwelk van de machtigen werd onderdrukt en als ter slachting geëigend.

5. Welker bezitters Dat is, hunne regenten, de machtigen onder het volk, als daar waren de hogepriesters, Herodes, de Schrifgeleerden, Farizeën, Sadduceën, enz. hen doden, Dat is, uitmergelen door hunne gierigheid, woeker, onrechtvaardigen handel en geweld. en houden het voor geen schuld; Zij hebben daarover gene wroeging in hunne consciëntiën; het wordt hun ook niet ter misdaad gerekend, zij blijven ongestraft. Hebr. *zij worden niet schuldig*. en een ieder dergenen, Het gewelddrijven der groten over de armen is zo algemeen geworden, dat de groten zich laten dunken dat het hun vrijstaat met de armen te handelen alsof het hun eigen slaven waren, die verkopende alsof het een vrije en geoorloofde koopmanschap ware. die ze verkopen, zegt: Geloofd zij de HEERE, Zij schrijven hun rijkdom den zegen Gods toe, welken zij hunnen broeders met

geweld en ongerechtigheid afgeperst hadden. Verg. Matth. 23:14,15, enz. **dat ik rijk geworden ben; en niemand van degenen,** Geen van hunne herders verschoont hen en betoont barmhartigheid aan hen. Zie Ezech. 34:2,3,4, enz. **die ze weiden, verschoont ze.**

6. **Zekerlijk, Ik zal niet meer de inwoners dezes lands verschonen,** Versta dit van die boze mensen, van wie in Zach. 11:5 gesproken is, die verre het grootste deel onder de Joden waren; maar God de Vader wil evenwel hebben dat *Christus* voor die arme slachtschappen zou zorgdragen, gelijk Hij ook gedaan heeft toen Hij in het vlees hier op aarde verschenen is. **spreekt de HEERE; maar ziet, Ik zal de** Hebr. *Ik zal de mensen doen vinden*; zie 2 Sam. 3:8. **mensen overleveren,** Te weten, die goddeloze Joden. **elkeen in de hand zijns naasten,** Dat is, Ik zal den een door den ander verslaan en ombrengen. Dit is geschied: want door de inwendige twisten en beroerten, zijn er vele duizenden onder de Joden omgekomen, zie *Josefus de bello Jud. lib. 6, cap. 1, en 4.* **en in de hand zijns konings,** Na lange onenigheden, tussen de hogepriesters *Aristobulus, Alexander en Hyrcanus* zijn de Romeinen in het Joodse land geroepen en gekomen, die, meester over de Joden geworden zijnde, hebben *Antipater en Herodus de Grote* over hetzekfe tot koningen gesteld, die nagenoeg al de voornaamsten onder de Joden hebben omgebracht. Doch enigen verstaan hierdoor den koning den Romeinsen keizer. **en zij zullen dit land** Te weten, de vijanden van het Joodse volk, hetzij de Romeinen of hun andere vijanden. **te morzel slaan,** Als met hamers. **en Ik zal ze uit hun hand niet verlossen.** Of, *zal het,* te weten, *het land.*

7. **Dies heb ik deze slachtschappen geweid,** Zie Zach. 11:4. **dewijl zij ellendige schappen zijn; Of, o gij ellendigste van de kudde,** verstaande de vromen en godzaligen onder de Joden. **en ik heb mij genomen twee stokken, den een heb ik genoemd LIEFELIJKHEID,**

Enigen houden het Hebr. woord *Noham* in den tekst, betekende *lieflijkheid* aanwijzende dat de Heere vriendelijk en goedertieren met den armen zondaar is omgaande. **en den anderen heb ik genoemd SAMENBINDERS;** Anderen houden het Hebr. woord *Chobelim, of Hobelim;* dat is, *binders, of banden, samenbinders,* de staf der samenbinders, betekende dat Hij poogde Juda en Israël tezamen te verbinden. Anderen zetten het over *verdervers.* **en ik heb die schappen geweid.** Te weten, die slachtschappen.

8. **En ik heb drie herders** Dat is, al de herders of leraars van het Joodse volk, die in drie sekten onderscheiden waren, te weten, Farizeën, Sadduceën en Esseën. Anders aldus: Ik heb de koningen, priesters en profeten van hen genomen. En merk dat hier profetischewijze gesproken wordt van hetgeen nog geschieden zou alsof het alrede geschied ware. **in een maand** Dat is, in korten tijd. Verg. Hos. 5:7 met de aantekening aldaar. **afgesneden;** Dat is, overtuigd van valse leer en dwaling. Maar verstaat men dit van de boze koningen, priesters en profeten, zo is *afsnijden* hier te zeggen weren of wegnemen, of te schande maken, verdelgen. En dit is ene weldaad, die God zijn volk belooft, te weten dat Hij de kwade regeerders, die zij hadden, wegnemen zou tot een teken zijner liefde tot hen. **want mijn ziel** Hebr. *mijne ziel werd hunnenthalve verkort*; dat is, Ik vermocht hen niet en zij vermochten mij niet. **was over hen** Te weten, over de ondankbare Joden, of vanwege die valse leraars, enz. **verdrietig geworden,** Zie Richt. 18:16 de aantekening aldaar. **en ook had hun ziel** Zie Matth. 27:21. **een walg van mij.**

9. **En ik zeide: Ik zal ulieden** Dat is, Ik *te weten Ik Christus* zal geen zorg meer voor ulieden dragen, Ik zal ulieden het *Evangelie* niet meer prediken, noch laten prediken. Hiermede geeft de Heere te kennen dat Hij de Joden, vanwege hun grote ondankbaarheid, verwerpen en niet meer voor zijn volk houden zou. Zie Deut. 31:17. **niet meer weiden;**

wat sterft, dat sterve, De zin is: als mijne tucht versmaad wordt, zo weest dan onderworpen aan het verderf, aan ellende, zo van buiten als van binnenshuis. Zie breder Zach. 11:10, en Jer. 15:2, enz; Openb. 22:11. en wat afgesneden is, dat zij afgesneden, en dat de overgeblevenen Hebr. *de vrouw verslindde het vlees harer vriedin*, of metgezellin. de een des anderen vlees verslinden.

10. En ik nam mijn stok LIEFELIJKHEID, Zie Zach. 11:7. en ik verbrak denzelven, te niet doende mijn verbond, Hetwelk Ik met deze voorwaarden met hen had opgericht, dat zij in mijne geboden wandelen zouden; Exod. 19:5,6; Lev. 26:3; Deut. 28:1. hetwelk ik met al deze volken Versta, de de twaalfstammen, die als twaalf verscheidene volken of natiën waren. gemaakt had. Zie deze manier van spreken Gen. 15:18.

11. Dus werd het te dien dage vernietigd, en alzo hebben de ellendigen onder de schapen, Zie Zach. 11:7. die op mij wachtten, bekend, dat het des HEEREN woord was. Dat is, dat dit alzo geschied was naar des Heeren woord en wil.

12. Want ik had tot henlieden gezegd: Hier geeft de Heer *Christus* reden, waarom Hij de zorg van de Joden te weiden had afgelegd en de herders had verstoten. Ik had, zegt Hij, hen vermaand dat zij mij hun loon zouden brengen, dat is, dat zij mij vruchten der bekering waardig brengen zouden, als zijnde het loon, dat Ik verdiend had met hen te weiden; zij integendeel, uit een bitteren haat, dien zij mij toedroegen, hebben mijnen verrader een loon toegewogen, Zie van de manier van het geld te wegen, Gen. 23:16; om mij door hem te onderdrukken. Zie Matth. 26:15, en Matth. 27:9. Indien het goed is in uw ogen, brengt mijn loon Dat is, het loon dat zij mij achten waardig te zijn., en zo niet, laat het na. En zij hebben mijn loon Dat is, het loon dat zij mij achten waardig te zijn.

gewogen, Zie van de manier van het geld te wegen, Gen. 23:16; dertig zilverlingen.

13. Doch de HEERE zeide tot mij: Werp ze henen voor den pottenbakker: Of, *tot*; dat is, dat zij den pottenbakker gegeven worden, en alzo straks weder onder in dit vers. een heerlijken prijs, Hebr. *die heerlijkheid*, of *voortreffelijkheid van den prijs*, of *der waardij*. Versta dit als spottendewijze gesproken te zijn en met verontwaardiging. dien ik waard geacht ben geweest van hen! En ik nam die dertig zilverlingen, en wierp ze *in* het huis des HEEREN, Dat is, in den tempel. voor den pottenbakker. Dat is, omdat men er een pottenbakkersakker voor kopen zou.

14. Toen verbrak ik mijn tweeden stok, SAMENBINDERS, Zie Zach. 11:7. te niet doende Hiermede wordt te kennen gegeven dat dewijl Juda en Israël Gods genade niet hedden willen erkennen, als Hij hen met elkander had willen verenigen en beide voor zijn volk houden en als zijne schapen weiden wilde, tot welk ende Hij verscheidene profeten tot hen gezonden had; dat Hij zich voortaan om hen niet meer zou bekommeren, maar laten hen in die scheuring blijven, en beide gelijkelijk te gronde gaan. de broederschap tussen Juda en tussen Israel.

15. Verder zeide de HEERE tot mij: Neem u nog eens dwazen herders Dat is, nog hier boven; en wijst daarmede, als in een voorbeeld, het gekke en zeldzame bestuur van het Joodse volk, na de tijden van *Christus*; namelijk hoe het onder hetzelfde zou toegaan voor de laatste verstoring van hetzelfde. gereedschap. Het Hebr. woord betekent somtijds *een herderstach*, 1 Sam. 17:40; somtijds *een klee*, Deut. 22:5; somtijds *allerlei gereedschap*; Lev. 15:4, enz.

16. Want ziet, Ik zal een herder verwekken in dit land; Anderen, *herders*, verstaande de Schriftgeleerden en Farizeën, alsook andere kwade leraars, die ten tijde van *Christus* leven en het volk leren zouden. Anderen verstaan hierdoor *herders* die kwade

regenten, die het Joodse land geregeerd hebben. dat gereed is om afgesneden te worden, Hebr. *die afgesneden zijn*; dat is, gereed om afgesneden te worden. zal hij niet bezoeken; het jonge zal hij niet zoeken, De jonge en tedere lammeren. Verg. dit vers met Ezech. 34:2, enz. en het verbrokene Het beschadigde, het gekwetste. zal hij niet helen, en het stilstaande Te weten, de schapen, die staande blijven, omdat zij zo zwak zijn dat zij de anderen niet kunnen volgen. Anders: *hetstaande*; dat is, dat nog gezond en wel tepas is, op zijne benen overeind staande en gaande. zal hij niet dragen; Of, *niet vatten, onderhouden, verzorgen, voeden.* maar het vlees van het vette zal hij eten, Het vette *land.* en derzelver klauwen zal hij verscheuren. Te weten, door hard drijven door berg en dal, door bossen en steenklippen. Verg. Jer. 23:2; Ezech. 34:2,3,4.

17. Wee den nietigen herder, Anders: *wee mijn nietigen herder.* den verlater der kudde! Het zwaard Dat is, de hand en straf des Heeren. Anders: *droogte.* Zie Deut. 28:22. Of, *het verderf,* ondergang, schade. zal over zijn arm zijn, Of, *op, of aan, of omtrent.* en over zijn rechteroog; Of, *op, of aan, of omtrent.* zijn arm zal ten enenmale verdorren, Hebr. *verdorrende verdorren.* en zijn rechteroog zal ten enenmale donker worden. Hebr. *donker wordende, donker worden.*

Zacharia 12

1. De last van het woord des HEEREN Dat is, de profetie. over Israel. De HEERE spreekt, Te weten, gelijk hier straks volgt, zie Zach. 12:2. Die den hemel uitbreidt, en de aarde grondvest, en des mensen geest Dat is, ziel. in zijn binnenste formeert. Of, *vormt*; ene manier van spreken van de pottenbakkers genomen.

2. Ziet, Ik zal Jeruzalem Hier betekent *Jeruzalem* de Christelijke kerk of gemeente,

gelijk Gal. 4:26; Hebr. 12:18,22. stellen *tot een drinkschaal der zwijmeling* Of, *der beving,* of *tot een vernijnigen beker,* of *tot een tuimelbeker,* of *slaapbeker*; dat is, gevuld met wijn, die slaap aanbrengt, tot een vat uit hetwelk alle volken, die tegen het Israël Gods strijden zullen, een dronk zullen moeten drinken, die hen in zwijmeling in slaap brengen zal. De zin is: De vijanden, uit allerlei volken bestaande, die mijne kerk zullen bestrijden en vervolgen, zullen daarmede niets anders gewinnen noch uitrichten, dan dat Ik hen in het vervolgen der kerk zal slaan met razernij en onzinnigheid, alzo dat zij zichzelf zullen te schande maken en in verderf brengen. Verg. Ps. 60:5; Jes. 51:22,23; Jer. 25:15,16, en de aantekeningen aldaar. allen volken rondom; ja, Te weten, de schaal der zwijmeling; te weten als de stad Jeruzalem zal belegerd worden. Als wilde de Heere zeggen: niet alleen de heidense volken, maar ook de Joden, die de Christelijke kerk vervolgen zullen, zullen daarover te schande en ten verdrve komen. Of, *en ook zal zij zijn in de belegering tegen Juda, tegen Jeruzalem.* ook zal zij zijn over Juda, in de belegering tegen Jeruzalem Hier betekent *Jeruzalem* de Christelijke kerk of gemeente, gelijk Gal. 4:26; Hebr. 12:18,22..

3. En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Jeruzalem stellen zal Dat is, de Christelijke kerk. tot een lastigen steen allen volken; Of, *tot een gans zwaren steen.* De zin is: Gelijk degenen, die hunne zterkte daaraan bewijzen willen, dat zij een zwaren steen opheffen willen, dikwijls door de zwaarte van denzelfden onderdrukt worden; alzo zullen ook degenen, die hunne kracht aan Gods kerk verzoeken willen, daarover vernield worden, en gevoelen hoe zwaar het is tegen den prikkel te stoten. Verg. Luk. 20:18; Hand. 9:4,5. allen, die zich daarmede beladen, zullen gewisselijk doorsneden worden; en al de volken der aarde Of, *al verzamelden zich tegen haar alle volken,* enz.; te weten die mijne kerk bevechten. zullen zich tegen haar verzamelen.

4. Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik alle paarden met schuwigheid slaan, Of, *met verbaasdheid slaan*; dat is, Ik zal hunne macht teniet maken. Verg. Ps. 76:6,7, enz. en hun ruiters met zinneloosheid; maar over het huis van Juda Dat is, over mijne kerk. zal Ik Mijn ogen openen, Dat is, Ik zal hen gadeslaan, medelijden over hen heddende. Verg. Jer. 39:12. en alle paarden der volken zal Ik met blindheid slaan. Te weten, der vijanden mijner kerk.

5. Dan zullen de leidlieden van Juda Dat is, alle voorstanders der kerk. in hun hart zeggen: De inwoners van Jeruzalem Dat is, de ledematen der kerk. zullen mij een sterkte zijn Of, *zijn mij enen sterkte*; of *dat mij de inwoners van Jeruzalem een sterken moed hebben*. in den HEERE der heirscharen, hun God. Dat is, dewijl de Heere met hen is, of om des Heeren wil.

6. Te dien dage zal Ik de leidlieden van Juda stellen als een vurige haard Hebr. *als een haard des vuurs*; dat is, *als*, of tot enen haard op welken een vuur brandt, hetwelk het hout, dat er op ligt, verteert. Alzo straks Hebr. *als een fakkel des vuurs*. De zin is: zij zullen al hunne vijanden overwinnen, hetwelk hier geestelijkerwijze te verstaan is van de overwinning der gelovigen over hun geestelijke vijanden. Verg. Ps. 48, Ps. 87, Ps. 125, Ps. 129. onder het hout, en als een vurige fakkel onder de schoven; en zij zullen ter rechterzijde en ter linkerzijde alle volken rondom verteren; en Jeruzalem zal nog De ware burgers van Jeruzalem, de Christelijke kerk. *blijven* Hebr. *zitten*, of *wonen*; dat is, *blijven*. in haar plaats te Jeruzalem. In die plaats, waar men God in waar geloof aanroept en Hem naar zijnen wil dient, hetzij dan daar, hetzij in de ganse wereld.

7. En de HEERE zal de tenten van Juda Dat is, de kleinen en onvermogenen in Juda, die buiten Jeruzalem woonden en van het huis van David niet waren. *ten voorste* Of,

ten eerst, als, eertijds. behouden, Of, *zaligmaken*. opdat de heerlijkheid Of, *sierlijkheid*; dat is, die van groter aanzien zijn dan de anderen van Juda. van het huis Davids, Dat is, van het geslacht Davids. en de heerlijkheid Of, *sierlijkheid*; dat is, die van groter aanzien zijn dan de anderen van Juda. der inwoners van Jeruzalem, zich niet verheffe tegen Juda. Hebr. *grootmaken*.

8. Te dien dage zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschutten; en die, die onder hen struikelen zou, zal te dien dage zijn als David; Te weten, zo dapper in den strijd als eertijds David geweest is. Versta dit van een geestelijke dapperheid, welke de Heilige Geest in de kinderen Gods teweegbrengt. en het huis Davids zal zijn *Het huis van David*; dat is, de voorstanders van Gods volk. als goden; Anders: *als God*. Anders: *als Gods huis*. Men kan hier door goden verstaan de engelen. als de Engel des HEEREN Dat is, als *Christus*, gelijk blijkt uit de navolgende woorden. voor hun aangezicht. Dat is, die voor hun aangezicht wandelt, of heengaat. Verg. Micha 2:13.

9. En het zal te dien dage geschieden, dat Ik zal zoeken te verdelgen alle heidenen, die tegen Jeruzalem aankomen.

10. Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten den Geest der genade en der gebeden; Dat is, den Heilige Geest, die den uitverkorenen betuigt dat God hun wil genadig zijn; en Hij verwekt hen ten gebede en smekingen, alzo dat zij God om genade en vergeving hunner zonden bidden. Verg. Hand. 2:37. en zij zullen *Mij aanschouwen*, Eendeeld met lichamelijke ogen ten tijde van zijn lijden. Zie Joh. 19:37; anderdeels door het geloof, ten aanzien van de boetvaardigen en gelovigen, Hand. 2:37, en met schrik ten aanzien van de ongelovigen ten jongste dage; Openb. 1:7. *Dien zij doorstoken hebben*, Dit doorsteken der

zijde van *Christus* wordt hier gesteld voor de gehele kruisiging. Zie Joh. 19:34,37. En ofschoon maar één soldaat dit gedaan heeft, zo wordt het nochtans de ganse Joodse natie toegeschreven, als die *Pilatus* gedrongen hebben *Christus* te doden. en zij zullen over Hem rouwklagen, Dat is, zij zullen hartelijk bedroefd zijn over hun schrikkelijke zonden. als *met* de rouwklage over een enigen zoon; Te weten, die gestorven is; zie Jer. 6:26, en Amos 8:10. en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, Hebr. *zullen bitter maken*. gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene.

11. Te dien dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadadrimmon, Alwaar de koning Josia is omgekoen, die zeer is beschreid en beklaagd geworden van zijn goede onderzaten. Zie de geschiedenis 2 Kon. 23:29,30, en 2 Kron. 35:22,24,25. in het dal van Megiddon.

12. En het land zal rouwklagen, Dat is, de inwoners van het land. elk geslacht bijzonder; Hebr. *geslacht geslacht bijzonder*. De zin is: dat dit zou zijn een bijzondere weekklage onder alle geslachten. Het ziet op de wijze van rouwklagen onder de Joden gebruikelijk. het geslacht van het huis Davids bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder; en het geslacht van het huis van Nathan bijzonder, Zie 2 Sam. 5:14; 1 Kron. 3; Luk. 3:31. en hun vrouwen bijzonder;

13. Het geslacht van het huis van Levi bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; het geslacht van Simeï bijzonder, Die, naar sommigen gevoelen, een zoon van Gersom was, den zoon van Levi, 1 Kron. 6:16,17. Deze wordt hier tot een voorbeeld gesteld bij naam, maar van al de andere stammen en geslachten wordt desgelijks gezegd in het volgende. en hun vrouwen bijzonder;

14. Al de overige geslachten, elk geslacht bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder.

1. Te dien dage Te weten, als *de Messias* zal gekoemen zijn. zal er een Fontein Of, *springader, bronwel*; dat is, de genade Gods van de vergeving der zonden door het bloed van *Jezus Christus*, in hetwelk wij gewassen zijn. geopend zijn Te weten, geopend zijnde, of wordende, door de predikatie van het heilig *Evangelie*. voor het huis Davids, Dat is, voor de gelovige kinderen Gods. en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde Dat is, tot afwassing der zonden en alle onreinheden uit en met de zonden ontstaande. en tegen de onreinigheid. Het Hebr. woord betekent eigenlijk de afzondering vanwege de onzuiverheid der maandstonden, van welke gehandeld wordt Lev. 12, en Lev. 15.

2. En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik uitroeien zal uit het land de namen Dat is, alle afgoderij, alzo dat zij niet meer onder ulieden zal genoemd worden; verg. Ps. 16:4; Hos. 2:16. der afgoden, Van het woord *afgoden* zie 1 Sam. 31:9. dat zij niet meer gedacht zullen worden; ja, ook de profeten, Te weten, de valse profeten. Anders: *hunne profeten*, te weten der afgoden. en den onreinen geest Dat is, de valse leraars, die een onreine leer drijven door ingeving van den bozen onreine geest, te weten, van den duivel. Verg. 1 Joh. 4:1,2,3. zal Ik uit het land wegdoen. Hetzij door straffe uitroeiing, Deut. 13, of door overreding tot verloochening van denzelfden.

3. En het zal geschieden, wanneer iemand meer profeteert, Te weten, valselijk, makende God tot een dekmantel zijner leugens; of wanneer iemand meer profeteert door ingeven van den onreinen geest. dat zijn vader en zijn moeder, De zin is: Bij de gelovigen zal zulk een ijver zijn, dat zij geen valschen profeet of leraar zullen kunnen dulden noch lijden, alzo dat zelfs zijn eigen ouders of naaste bloedvrienden hem verwijzen zullen,

achtervolgens de wet Gods; Deut. 13:6,8. die hem gegeneerd hebben, tot hem zullen zeggen: Gij zult niet leven, Dat is, gij zijt niet waard dat gij leeft, gij behoort niet langer te leven; maar gij zijt waardig gedood te worden, achtervolgens de wet; Deut. 13:1, enz. dewijl gij valsheid gesproken hebt in den Naam des HEEREN; en zijn vader en zijn moeder, die hem gegeneerd hebben, zullen hem doorsteken, Gedreven zijnde door een goddelijke ijver, zullen zij hem den rechters overleveren om gestraft te worden. Doch anderen menen dat het Hebr. woord hier betekent *bestrafen*, niet alleen met woorden, maar ook met harde slagen. **wanneer hij profeteert.** Te weten, valselijk.

4. En het zal geschieden te dien dage, dat die profeten Te weten, die valse profeten. **beschaamd zullen worden,** Overtuigd zijnde van valse leer door klare licht der waarheid en van hun eigen ouders. **een iegelijk van wege zijn gezicht,** Dat is, zijn valse profetie. **wanneer hij profeteert; en zij zullen geen haren mantel aandoen,** Gelijk eertijds *Elia* gedaan heeft, 2 Kon. 1:8, en *Johannes de Doper*, Matth. 3:4; verg. Jes. 20:2. Dir deden de valse profeten, om hunne woorden des te groter schijn van heiligheid te geven. **om te liegen;**

5. Maar hij zal zeggen: Dat is, een iegelijk dezer profeten. **Ik ben geen profeet, ik ben een man,** Alsof hij zeide: Ik heb dit beroep verlaten, de landbouwerij is de hantering, die ik geleerd en gedaan heb van mijne jeugd aan, daar heb ik mij wederom toe begeven. **die het land bouwt; want een mens heeft mij daartoe geworven** Of, *men heeft mij gesteld over het vee, of het vee leren opvoeden*, enz. of *want men heeft mij geleerd met het vee om te gaan*, enz. van mijn jeugd aan.

6. En zo iemand tot hem zegt: **Wat zijn deze wonden in uw handen?** Dat is, wat beduiden deze wonden? Hebr. *slagen;*

dat is, littekenen van wonden; verg. 1 Kon. 18:28; *in uwe handen*. Versta hierbij, en ook verder, in uw lichaam. Of, aldus: *Waarom zijn deze wonden in uwe handen? Zo zal hij zeggen: omdat ik geslagen ben*, enz. **zo zal hij zeggen: Het zijn de wonden, waarmede ik geslagen ben, in het huis mijner liefhebbers.** Dat is, dergenen die mij liefhebben of beminnen, te weten, mijne ouder of naaste vrienden, die door harde slagen *daar ik nog de littekenen van draag* mij hebbe afgewend en afgehouden van leugens te spreken en van valse profetieën. Men zegt gemeenlijk, harde slagen leren wel, en tot een harden knoest moet men een scherpen beitel gebruiken.

7. **Zwaard!** Dewijl in het naastvoortgaande vers gezegd is hoe de valse profeet van zijn eigen vriend is behandeld, zo neemt de Heere, namelijk God de Vader, daaruit aanleiding om te voorzeggen hoe *Christus* zijn lieve Zoon en opperste Herder, alsof Hij ook een valse profeet ware, geslagen en omgebracht zou worden. Doch zulks zou niet bij geval geschieden, maar naar zijn goddelijke ordinantie. Verg. Matth. 26:31; Joh. 14: Joh. 16: Joh. 18; Hand. 2:23, en Hand. 4:28. **ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man, Die Mijn Metgezel is,** Namelijk mijn eniggeboren Zoon, eenswezens met mij. **spreekt de HEERE der heirscharen; sla dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen** Door de kleinen worden hier vestaan de discipelen van *Christus*, die eenvoudige onaanzienlijke mannen waren, van wie *Christus* tot degenen, die Hem vingen, zeide: *Zoekt gij mij, zo laat dezen gaan*. En nadat zij verstrooid waren, heeft hen de Heere wederom vergaderd, Joh. 18:8. Doch men kan hier ook door *de kleinen* verstaan de uitverkoren kinderen Gods, die klein zijn voor de ogen der wereld; zie Matth. 18:10,14. **wenden.** Te weten, om hen te verzamelen en in het geloof te sterken. Van de manier van spreken zie Ezech. 38:12. Anders: *En Ik zal mijne hand tegen de kleinen wenden;* die

mede vervolging zullen lijden gelijk hunne herders.

8. En het zal geschieden in het ganse land, spreekt de HEERE, de twee delen Hebr. *de mond van tweën*, gelijk Deut. 21:17; dat is, de twee delen. De zin is: dat verre het grootste deel der mensen zou verworpen worden en in zijne zonden en ongeloof blijven liggen en bederven; de kleinste hoop zal zalig worden. Zie Matth. 7:13; Luk. 8:5, enz. **daarin zullen uitgeroeid worden, en den geest geven;** Verg. zoveel de betekenis van het woord verlangt, Gen. 6:17, en Num. 17:12,13. **maar het derde deel** Te weten, die Ik uit genade zal verschonen en sparen. **zal daarin overblijven.**
9. En Ik zal dat derde deel Te weten, dat derde deel, hetwelk mijne uitverkorenen zijn. **in het vuur brengen,** Versta hier, het vuur der vervolging en van het kruis. Zie Jes. 1:25, en Jes. 48:10; 1 Petr. 1:7. **en Ik zal het louteren, gelijk men zilver loutert, en Ik zal het beproeven, gelijk men goud beproeft; het zal Mijn Naam aanroepen,** Het derde deel. De zin is: Een iegenlijk dezer uitverkorenen, die Ik also zal beproefd hebben, zal mijnen naam aanroepen, enz. **en Ik zal het verhoren; Ik zal zeggen: Het is Mijn volk; en het zal zeggen: De HEERE is mijn God.**

Zacharia 14

1. Ziet, de dag komt den HEERE, Dat is, daar komt een dag voor den Heere. Anders: *de dag des HEEREN komt; of de dag van den Heere komt*, dat is, de dag die den Heere bekend is, gelijk in Zach. 14:7 staat. Sommigen verstaan dit van den tijd der verwoesting van Jeruzalem door *Vespasianus* en *Titus*; anderen van de vervolging der kerk onder den wreden koning *Antiochus*, ten tijde der Macchabeën. Anderen duiden dit op den *Antichrist* en zijne wrede vervolgingen. **dat uw roof zal uitgedeeld worden in het midden van u, o Jeruzalem!**

2. **Want Ik zal alle heidenen** Verg. Ezech. 38:4,6,9,15, en Hab. 1:6. *Alle*, is hier te zeggen, *vele* of *allerlei*, gelijk Jona 2:3. **tegen Jeruzalem ten strijde verzamelen; en de stad zal ingenomen, en de huizen zullen geplunderd, en de vrouwen zullen geschonden worden; en de helft der stad** Dat is, een groot deel van de inwoners der stad zal gevankelijk uitgevoerd worden; te weten, van die overgeblevenen, die door de pest, honger, of het zwaard niet omgekomen zijn. **zal uitgaan in de gevangenis; maar het overige des volks** Verstaat men deze profetie van de belegering van Jeruzalem door *Vespasianus* en *Titus*, zo is het te zeggen dat de godzaligen, vóór de vaste belegering der stad, zullen uitgaan naar het stadje *Pella*, en alzo bij het leven blijven zullen. Dit is dat derde deel waar de profeet van gesproken heeft, Zach. 13:8,9. **zal uit de stad niet uitgeroeid worden.**
3. En de HEERE zal uittrekken, en Hij zal strijden tegen die heidenen, Te weten, tegen die volken, die vijanden zijn van Gods kerk. **gelijk ten dage als Hij gestreden heeft, Of, gelijk Hij voor ulieden placht te strijden in den dag des strijds,** namelijk ten tijde van Mozes, Jozua, Gideon, Debora, David, Asa, en op andere tijden meer. **ten dage des strijds.**
4. En Zijn voeten zullen te dien dage staan op den Olijfberg, Te weten, ten tijde van *Christus*, die op den Olijfberg verkeerd heeft, aldaar zijn lijden aangevangen en ten hemel is gevaren. Zie Luk. 22:39; Hand. 1:12. **die voor Jeruzalem ligt, Hebr. die voor het aangezicht van Jeruzalem is tegen het oosten.** Zie Hand. 1:12. **tegen het oosten; en de Olijfberg zal in tweeen gespleten worden** Hebr. *in zijn midden, of in zijn helft gespleten worden.* **naar het oosten, en naar het westen,** Dat is, in de lengten van het oosten tot het westen toe. **zodat er een zeer grote vallei zal zijn;** Dat is, zodat er een zeer groot dal tussen die twee helften van den berg zal wezen, en dat

men Jeruzalem bescheidenlijk zal kunnen zien liggen, hetwelk tevoren met dezen berg en andere als bedekt lag of verborgen was. Versta dit van het geestelijke Jeruzalem, namelijk de kerk Gods, waarvan de heidenen vóór de komst van *Christus*, geen kennis hadden; maar dan zullen alle hindernissen, die de heidenen den toegang tot *Christus* en zijne kerk konden verhinderen of afsnijden, weggenomen worden, en zij zullen een open pas hebben tot dezelve. Verg. Jes. 57:14, en Jes. 62:10. **en de ene helft des bergs zal wijken naar het noorden, en de helft deszelven naar het zuiden.**

5. **Dan zult gijlieden** O mijne uitverkorenen. **vlieden** Dat is, haastelijk toelopen, gelijk de vluchtenden plegen te doen. Of, men kan het verstaan van de goddeloze Joden, die door schrik en vrees van straf wegvluichten zouden en ruimte maken voor het aankomende volk des Heeren. *door de vallei* Anders: *tot de vallei mijner bergen*; dat is, tot mijne kerk. *Mijner bergen* Of, *der bergen*; dat is, dier twee delen van den Olijfberg, die Ik met het doorspijten van den Olijfberg, gemaakt heb. (want deze vallei der bergen zal reiken tot Azal), en gij zult vlieden Dat is, haastelijk toelopen, gelijk de vluchtenden plegen te doen. Of, men kan het verstaan van de goddeloze Joden, die door schrik en vrees van straf wegvluichten zouden en ruimte maken voor het aankomende volk des Heeren., **gelijk als gij vloodt voor de aardbeving** Of, *vanwege de aardbeving*, of *uit vrees der aardbeving*. Zie Amos 1:1. in de dagen van Uzzia, Zie de koning Uzzia, 2 Kron. 26:19. den koning van Juda; den zal de HEERE, mijn God, komen, *en al de heiligen* Dat is, alle engelen. Zie Dan. 8:13. **met U, o HEERE!**

6. **En het zal te dien dage geschieden, dat er niet zal zijn** Dat is, daar zullen gene beurten zijn van licht en duisternis, klaren dag en nacht, het zal een eeuwige dag zijn; zie Jes. 60:19,20; Openb. 21:23, en Openb. 22:5. Doch enigen verstaan dit van het licht van het heilig *Evangelie*, hetwelk ten tijde van *Christus*

lichten zal. Anderen van de verduistering der zon ten tijde van het lijden van *Christus*. **het kostelijke licht**, Dat is, het klare licht, gelijk Job 31:26. **en de dikke duisternis**. Hebr. *samenstemming*, te weten, der duisternis.

7. **Maar het zal een enige dag zijn**, Dat is, een dag die eeuwig duren zal. **die den HEERE bekend zal zijn**; De Heere alleen weet wanneer deze dag beginnen zal; Matth. 24:36. **het zal noch dag**, Te weten, zulk een dag, die met de zon voortkomt. **noch nacht zijn**; Te weten, zulk een nacht, als nu door het wegblijven der zon komt. **en het zal geschieden, ten tijde des avonds**, Versta hier door *avond* den gehelen nacht, of *ten tijde van den avond*; dat is, als het placht avond te worden. Zie Jes. 60:20; Openb. 21:23. **dat het licht zal wezen.**

8. **Ook zal het te dien dage geschieden**, Ten tijde der verschijning van *Christus* in het vlees. **dat er levende wateren uit Jeruzalem vlieten zullen**, Dat is, altijd vloeiende en vliedende. Hierdoor moet men verstaan de gaven van de Heilige Geest, die *Christus* overvloedig over zijne kerk uitstorten zou; zie Ezech. 47:1; Joel 3:18; Openb. 22:1; verg. Joh. 4:14, en Joh. 7:38. **de helft van die naar de oostzee**, Dat is, alle gelovigen der ganse wereld, zij zijn waar zij zijn mogen, hetzij tegen den opgang of den ondergang der zon, zullen die geestelijke gaven deelachtig worden. **en de helft van die naar de achterste zee aan**; Aldus wordt de Middellandse zee genoemd. Zie Deut. 11:24, en Deut. 34:2. **zij zullen des zomers en des winters** Dat is, in eeuwigheid en altoosdurend. **zijn**. Dat is, duren, vlieten. Anders: *het zal des zomers, en des winters geschieden*.

9. **En de HEERE** Te weten, de Heere *Christus Jezus*. zal tot Koning over de ganse aarde zijn; te dien dage zal de HEERE Te weten, de Heere *Christus Jezus*. **een zijn, en Zijn Naam een**. Dat is, bekend worden te zijn. Aldus wordt het woord *zijn* ook gebruikt Joh. 15:8; *Gij zult mijne discipelen*

zijn; dat is, voor mijne discipelen bekend worden.

10. **Dit ganse land** Te weten, het land van Juda, van het ene einde van het land tot aan het andere. Want *Geba anders Gibe*a lag aan den landpaal der Benjaminiten, 1 Kon. 15:22, en *Rimmon* aan de landpalen van den stam van Juda; Joz. 15:32, en Joz. 19:7; zie van *Geba* Joz. 21:17; 1 Kon. 15:22, en Jes. 10:29. zal rondom als een vlak veld gemaakt worden, van Geba tot Rimmon toe, zuidwaarts van Jeruzalem; en zij zal Te weten, de stad Jeruzalem, waar door de kerk Gods hier wordt beduid, inzonderheid de kerk van het Nieuwe Testament. **verhoogd** Dat is, beroemd en heerlijk gemaakt worden. **en bewoond worden in haar plaats**; Dat is, velen zullen zich tot de kerk begeven. **van de poort van Benjamin af**, Dat is, aan alle plaatsen waar de Heere zijne kerk hebben zal. Van *de poort van Benjamin* wordt ook gesproken, Jer. 20:2, en Jer. 37:13. **tot aan de plaats van de eerste poort, tot aan de Hoekpoort toe; en van den toren van Hananeel**, Zie Neh. 3:1, en Neh. 12:39, en Jer. 31:38. **tot aan des konings wijnbakken toe.**
11. **En zij zullen daarin wonen**, Te weten, in de stad Jeruzalem Dat is, de inwoners van Jeruzalem., dat is in de gemeente Gods. **en er zal geen verbanning meer zijn; want Jeruzalem** Dat is, de inwoners van Jeruzalem. **zal zeker** Hebr. *in verzekerdheid*. **wonen. Of, bewoond worden.**
12. **En dit zal de plage zijn**, Nadat de profeet van den stand en de gelegenheid der gelovigen gesproken heeft, spreekt hij nu hier van de plagen en ellenden der goddelozen. **waarmede de HEERE al de volken plagen zal, die tegen Jeruzalem krijg gevoerd zullen hebben**: Dat is, die kerk Gods bevochten en vervolgd hebben. **Hij zal een iegelijks vlees**, Hebr. *zijn vlees*; dat is, eens ieders vlees, lichaam, leden, of *deszelfs vlees*, alzo straks, *zijne ogen en zijne tong*. **daar hij op zijn voeten staat**, Dat is,

haastelijk, onvoorziens, geen kwaad vermoedende. Zie het voorbeeld in *Herodes*; Hand. 12:21, enz. **doen uitteren**; Dat is, ganselijk verderven. **en een iegelijks ogen zullen uitteren in hun hollen; een eens iegelijks tong zal in hun mond uitteren.** Met welke zij God en de vromen gelasterd en gesmaad hebben.

13. **Ook zal het te dien dage geschieden**, De zin is: God de Heere zal hen niet alleen door zijne hand plagen, Zach. 14:12; maar ook door henzelfen onder elkander; en ook door zijn volk, Zach. 14:14; verg. Ezech. 30:21, enz. **dat er een groot gedruis** Of, *een groot rumoer*, of *getrommel*, hetwelk hun de Heere aanjagen zal. **van den HEERE** Hebr. *des Heeren*. **onder hen zal wezen, zodat zij een ieder zijns naasten hand zullen aangrijpen**, Hetzij vijandelijkerwijze; of uit angst en vrees, hulp en troost van zijne vriend, metgezel of naaste verzoekende; verg. Richt. 7:22; 1 Sam. 14:20; Ezech. 38:21,22. **een eens ieders hand zal tegen de hand zijns naasten opgaan.** Hetzij om te slaan, of, gelijk het anderen verstaan, om hulp en bijstand te zoeken.
14. **En ook zal Juda te Jeruzalem** Dat is, het Joodse volk, de Joden. Anders: *ook zult gij, Juda, tegen Jeruzalem strijden.* **strijden**; Te weten, tegen die volken, van wie in Zach. 14:12, gesproken is. **en het vermogen aller heidenen rondom zal verzameld worden**, Dat is, weggevoerd worden, het zal verzameld worden om weggevoerd te worden. De zin is: God zal zijne kerk een volkomen overwinning geven over al hare vijanden, alzo dat zij hen zullen plunderen en al hunne goederen roven, gelijk in den krijg geschiedt, als men zijne vijanden heeft overwonnen. Het is een figuurlijke manier van spreken van den krijg en krijgers genomen. **goud en zilver, en klederen in grote menigte.**
15. **Alzo zal ook de plage** De zin is: De Heere zal niet alleen de vijanden zijner kerk verdelgen, maar ook al hunne macht en geweld, mitsgaders al de middelen, die zij

gebruikt hebben om Gods volk te bevechten, zal Hij teniet maken. **der paarden**, Hebr. *van het paard, van den muil*, enz. **der muildieren**, **der kemelen**, en **der ezelen**, en aller beesten zijn, die in diezelfde heirlegers geweest zullen zijn, Versta, de heirlegers dergenen, die rondom Jeruzalem zijn zouden. **gelijk gener plage geweest is**. Te weten, menschenplaag, waarvan in Zach. 14:12,13,14, gesproken is.

16. En het zal geschieden, dat al de overgeblevenen van alle heidenen, Dat is, al degenen, die de Heere niet zal verdelgd hebben, te weten, alle uitverkorenen, die tot de ware kennis Gods zullen gebracht wezen door de predikatie van het heilig *Evangelie*. die tegen Jeruzalem zullen gekomen zijn, die zullen van jaar tot jaar optrekken Te weten, naar Jeruzalem. De Heere zal hen bekeren, also dat zij zich ook tot de Christelijke gemeente begeven zullen om den Heere te dienen. De profeet beschrijft hier den inwendigen godsdienst der kerk van het Nieuwe Testament door den uiterlijken godsdienst, die in het Oude Testament is gebruikelijk geweest. **om aan te bidden den Koning, den HEERE der heirscharen**, Dat is, den Heere *Christus*. **en om te vieren het feest der loofhutten**. Dat is, om God te loven voor zijne weldaden, gelijk het volk Gods placht te doen, als het het feest der loofhutten placht te houden. Zie Lev. 23:34, enz. En onder den naam van dit feest vervat hij allerhande eer, die men Gode te doen schuldig is.

17. En het zal geschieden, zo wie van de geslachten der aarde niet zal optrekken naar Jeruzalem, om den Koning, den HEERE der heirscharen, te aanbidden, zo zal er over henlieden geen regen wezen. Dat is, zij zullen van den Heere niet gezegend worden, maar integendeel zullen zij vervloekt wezen. De regen zijnde een uiterlijk teken van den zegen des Heeren. Verg. Deut. 28:23,24; Jes. 30:23.

18. En indien het geslacht der Egyptenaren, Enigen verstaan hier door de Egyptenaars *die grote vijanden der kerk Gods waren* ook alle andere heidense natiën, vijanden van Gods kerk. **over dewelke de regen niet is, niet zal optrekken noch komen, zo zal die plage over hen zijn, met dewelke de HEERE die heidenen plagen zal, die niet optrekken zullen, om te vieren het feest der loofhutten**.

19. Dit zal de zonde der Egyptenaren zijn, Dat is, de straf der zonde. mitsgaders de zonde aller heidenen, die niet optrekken zullen, om te vieren het feest der loofhutten. Dat is, om den Heere te dienen.

20. Te dien dage zal op de bellen der paarden Het is in verscheidene landen gebruikelijk, dat de voerlieden hunnen paarden bellen om den hals hangen, menende dat derzelve geklank de paarden enige verlichting of moed aanbrengt. **staan: Hebr. zijn. De HEILIGHEID DES HEEREN. En de potten in het huis des HEEREN zullen zijn als de sprengbekkens voor het altaar; Te weten, in menigte en groot getal. De zin is: er zullen overvloedige middelen zijn tot verrichting van den godsdienst, ook dienaars in groot getal, tot verrichting van den godsdienst, gelijk er ook vele offeraars wezen zullen.**

21. Ja, al de potten in Jeruzalem en in Juda Dat is, die te Jeruzalem zullen zijn. zullen den HEERE der heirscharen heilig zijn, Hebr. *heiligheid zijn*; dat is, den Heere geheiligd zijn. zodat allen, die offeren willen, zullen komen, en van dezelve nemen, en in dezelve koken; Te weten, hunne offeranden. Zie 1 Sam. 2:13. en er zal geen Kanaaniet meer zijn, in het huis des HEEREN der heirscharen, te dien dage.